

Algemeen LNV

TER ONDERTEKENING

Aan de Staatssecretaris

stas *akkoord*

Directoraat-generaal Agro en Natuur
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Auteur
5.1.2.e
T 070 5.1.2.e
5.1.2.e@minez.nl

Datum
21 juni 2016

Kenmerk
DGAN-DAD / 16094302

Kopie aan

Bijlage(n)
3

nota

Aanbieding Actieplan vitalisering varkenshouderij aan de Tweede Kamer

Parafenroute

Paraaf	Paraaf 23/6/16	Paraaf
5.1.2.e	5.1.2.e	
Medeparaaf	Medeparaaf	Medeparaaf
BBR-paraaf		

Aanleiding

Hierbij treft u aan de brief waarin u het Actieplan vitalisering varkenshouderij aan de Tweede Kamer aanbiedt. De brief zal worden verstuurd aan het begin van de persconferentie op 23 juni a.s. om 13.30 uur.

Advies

U kunt de brief ondertekenen.

Kernpunten

- De brief is aangepast n.a.v. de opmerkingen van de POV.
- In het Actieplan vitalisering varkenshouderij heeft de regiegroep de acties en maatregelen uitgewerkt om te komen tot de structurele veranderingen die nodig zijn voor een toekomstbestendige en maatschappelijk geaccepteerde varkensketen.
- De aanpak is gebaseerd op drie actielijnen: bouwen aan ketensturing, revitalisering en innovatie, kostenreductie en mestverwerking.
- Bij de uitvoering van het actieplan hebben de Producentenorganisatie Varkenshouderij (POV) en Rabobank het voortouw, EZ heeft een stimulerende en faciliterende rol.
- Voor de uitvoering van het actieplan zal de komende jaren door verschillende betrokken partijen minimaal € 200 miljoen geïnvesteerd worden.
- In uw beleidsreactie geeft u aan dat u het initiatief van de POV en Rabobank waardeert. U geeft de urgentie aan van de noodzakelijke transitie in de varkensketen.

Ontvangen BBR

23 JUNI 2016

Directoraat-generaal Agro en Natuur
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Kenmerk
DGAN-DAD / 16094302

- Kernelementen in de aanpak zijn: organiseren van varkenshouders in coöperatieve samenwerkingsverbanden en deelcollectieven, revitalisering en herstructurering met minder varkensbedrijven en minder varkens in varkensrijke gebieden, marktgericht produceren met onderscheidende hoogwaardige kwaliteitsconcepten met meer toegevoegde waarde en meer duurzaamheid.
- Vervolgens geeft u aan op welke wijze u de uitvoering van het actieplan gaat ondersteunen. Hierbij geeft u onder andere aan dat de Europese middelen van de nationale envelop inmiddels zijn uitgekeerd aan POV en ZuivelNL.

Toelichting

- De strategisch adviseur van gedeputeerde Spierings van de provincie Noord-Brabant heeft in een telefonisch contact met uw persvoorlichter op 21 juni jl. aangegeven dat Noord-Brabant voornemens is om een kritisch persbericht uit te brengen. Voor zover bekend is Noord-Brabant van mening dat het actieplan te weinig zou inzetten op de omslag van bulk naar kwaliteit. Naar aanleiding van de vooraankondiging van Noord-Brabant heeft de regiegroep op 22 juni per mail gedeputeerde Spierings nader geïnformeerd over de stand van zaken. Daarbij is geconstateerd dat het actieplan nagenoeg aansluit bij het Brabantse beleid. De regiegroep heeft gedeputeerde Spierings voorgesteld op korte termijn nader overleg te voeren over de uitvoering van het actieplan.
- Met deze brief geeft u invulling aan uw toezeggingen aan de Tweede Kamer dat zij het actieplan zal ontvangen en geïnformeerd zal worden over de inzet van de nationale envelop van € 30 miljoen (Delphi 3701 en 3773).
- In het actieplan is aangegeven dat POV en andere ketenpartners, met een stuwende en faciliterende rol voor EZ, een Fonds duurzaamheid en kwaliteit gaan oprichten in navolging van het Duitse Initiative Tierwohl. U maakt hiermee een begin met de invulling van de motie Dik-Faber en Geurts (Kamerstuk 21 501-32, nr. 865, zie bijlage). Wanneer dit voorstel concreet is uitgewerkt zal hierover een oordeel gevraagd worden aan de ACM.
- De acties ten aanzien van het lozen op het oppervlaktewater van gezuiverd water dat ontstaat na mestscheiding op bedrijfslocaties en het versnellen van de vergunningverlening voor locaties voor mestverwerking zijn ambtelijk afgestemd met I&M.
- Op verzoek van de regiegroep is de samenvatting van het actieplan vertaald in het Engels, Frans en Duits. Deze vertalingen zullen door DC op de EZ-internetsite worden geplaatst.

retour van STAATSSEC
d.d. :

5.1.2.e

Ministerie van Economische Zaken

TER ADVISERING

Aan de Staatssecretaris

5.1.2.e

4-11

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Auteur

5.1.2.e

5.1.2.e

@minez.nl

Datum

31 oktober 2016

Kenmerk

DGAN-DAD / 16167649

Bhm: 16167810

Kopie aan

5.1.2.e

Bijlage(n)

1

Parafenroute

5.1.2.e

5.1.2.e

01-11-2016

31-10-2016

5.1.2.e

01-11-2016

Aanleiding

Op 2 november a.s. van 9 tot 10 uur is er een bijeenkomst belegd op EZ, waarin de samenwerkingsafspraken uitwerking en uitvoering Actieplan vitalisering varkenshouderij wordt ondertekend door de Producentenorganisatie Varkenshouderij (POV), Rabobank en EZ. Hiervoor is pers uitgenodigd. Met het ondertekenen van de samenwerkingsafspraken wordt de Coalitie vitalisering varkenshouderij opgericht en start formeel de uitvoering van het actieplan. Bijgevoegd is de namens u te ondertekenen samenwerkingsafpraak (zie bijlage).

Proces

Na de presentatie van het actieplan vitalisering op 23 juni 2016 is hard gewerkt aan de inrichting van de governance: oprichting stichting Vitalisering Varkenshouderij, een drietal fondsen en het Ontwikkelingsbedrijf varkenshouderij. De deadline stond op 1 november. Ter bekrachtiging van dit alles is – naar voorbeeld van de tuinbouw – een samenwerkingsafpraak gemaakt die op 2 november door de drie initiatiefnemers wordt getekend. Inhoudelijk hebben DAD en WJZ er alleen op enkele hoofdpunten naar kunnen kijken, omdat het concept pas vorige week beschikbaar kwam. Dit weekeinde is de laatste versie op basis van onze input aangepast. Dat is ook de reden waarom het document nu pas aan u kan worden voorgelegd.

Advies

Akkoord gaan: 5.1.2.e ondertekent namens u de samenwerkingsafpraak op woensdagmorgen 2 november.

Toelichting

- De aanpak voor de samenwerkingsafpraak voor de varkenshouderij is vergelijkbaar met de aanpak voor de herstructurering van de glastuinbouw.
- Het is een bijzondere samenwerking tussen bedrijfsleven, rijksoverheid en RABO.

Ontvangen BBR

2/11

4/11

- De samenwerkingsafspraken is een procesafspraken en legt de inzet van de partijen vast bij de uitwerking en uitvoering van de vijf beleidslijnen: herstructurering, mestverwerking, keteninformatie- en ketenkwaliteitssysteem, keteninnovatie/nieuwe concepten/Holland Varken, regelgeving.
- Er worden geen toezeggingen gedaan over te behalen resultaten. In deze samenwerkingsovereenkomst is tevens de bepaling opgenomen dat uitdrukkelijk geldt dat het intenties en inspanningsverplichtingen van partijen betreft, die niet in rechte afdwingbaar zijn.
- Bij de beleidslijn 'regelgeving' is EZ de trekker. Er wordt geen toezegging gedaan of commitment aangegaan voor aanpassing van specifieke regelgeving. Wanneer gedurende het proces van uitvoering en uitwerking van het actieplan tegen knelpunten in de regelgeving wordt aangelopen, zal in deze beleidslijn worden nagegaan welke mogelijkheden er zijn om deze knelpunten weg te nemen. Uitgangspunt hierbij is de vigerende Europese en nationale regelgeving.
- Ten aanzien van de financiering van de uitvoeringskosten van de coalitie wordt afgesproken dat POV, Rabobank en EZ elk voor 1/3 deel bijdragen. Financieel commitment wordt vooralsnog aangegaan tot 1 april 2019 (evaluatiemoment). De EZ-bijdrage is onder het voorbehoud dat de bijdrage past binnen de Europese regelgeving t.a.v. staatssteun. Hiervoor volgt een separate subsidieaanvraag.

Kernpunten samenwerkingsafspraken

- Op 23 juni jl. heeft u het actieplan met een beleidsreactie naar de Tweede Kamer gestuurd. U heeft de noodzaak en de hoofdlijnen van het actieplan op hoofdlijnen onderschreven. U heeft in de Kamerbrief toegezegd de uitvoering van het actieplan vanuit een faciliterende rol te willen ondersteunen om het tot een succes te maken. Daarmee is EZ nadrukkelijk partij bij de uitvoering en uitwerking van het actieplan.
- De afgelopen periode heeft de Regiegroep vitalisering varkenshouderij gewerkt aan het opzetten van een governance model voor de uitwerking en uitvoering van het actieplan (zie bijlage 2 bij de samenwerkingsafspraken).
- Voor het onderdeel 'uitvoering, beheer en fondsen' is de Stichting Vitalisering Varkenshouderij opgericht met daaronder een drietal fondsen en het Ontwikkelingsbedrijf varkenshouderij. EZ heeft hier geen betrokkenheid bij en geen verantwoordelijkheden.
- Voor het onderdeel 'beleid' wordt met het ondertekenen van de samenwerkingsafspraken de Coalitie herstructurering varkenshouderij opgericht door POV, Rabobank en EZ met als 5.1.2.e [REDACTED]. De regiegroep houdt hiermee op te bestaan.
- Via 5.1.2.e [REDACTED] van de coalitie (5.1.2.e [REDACTED]), die tevens 5.1.2.e [REDACTED] is van de Stichting Vitalisering varkenshouderij, wordt een relatie gelegd tussen beleid en uitvoering.
- Het bedrijfsleven hecht eraan dat er bij de start van de uitvoering enige zekerheid geboden wordt door de deelnemende partijen ten aanzien van inhoudelijke inzet bij de uitwerking van de beleidslijnen, de wijze van

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGAN-DAD / 16167649

samenwerken, monitoring, het toetreden van andere partijen en een bijdrage aan de financiering van de uitvoeringskosten van de coalitie.

- Ten aanzien van de afspraken is de bepaling opgenomen dat uitdrukkelijk geldt dat het intenties en inspanningsverplichtingen van partijen betreft, die niet in rechte afdwingbaar zijn. De partijen committeren zich naar elkaar om zich in redelijkheid in te spannen om de afspraken na te komen.

**Samenwerkingsafspraken uitwerking en uitvoering Actieplan
Vitalisering Varkenshouderij**

2 november 2016

Ondergetekenden:

1. de Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV) vertegenwoordigd door 5.1.2.e en 5.1.2.e
  2. de Coöperatieve Rabobank U.A. (Rabobank), vertegenwoordigd door 5.1.2.e
  3. de Staatssecretaris van Economische Zaken, vertegenwoordigd door 5.1.2.e
- Hierna gezamenlijk te noemen de initiatiefnemers,
4. 5.1.2.e van de Coalitie vitalisering varkenshouderij, 5.1.2.e

Overwegingen

- De Nederlandse varkensketen is een belangrijke sector voor de Nederlandse economie en de werkgelegenheid.
- De Nederlandse varkenshouderij heeft al een aanzienlijke periode te maken met een slechte marktsituatie, weggevallen afzetmarkten en lage opbrengstprijzen voor varkensvlees en biggen. Het gaat om een structureel probleem;
- De voorsprong in ondernemerschap in de Nederlandse varkenshouderij wordt kleiner door de toenemende concurrentie uit andere Europese landen. De concurrentie- en innovatiekracht van de sector neemt af;
- In vergelijking met andere schakels in de keten (veevoerindustrie, slachterijen, vleesverwerkers, retail) hebben primaire varkensbedrijven gemiddeld gezien een laag rendement;
- De Nederlandse varkenssector heeft vanwege de grote milieudruk te maken met hoge mestafzetkosten om te kunnen voldoen aan de Europese milieuriichtlijnen. Dit zet het economisch rendement van de varkenshouders onder druk;
- De maatschappelijke waardering voor producten uit en de productiewijze in de varkensketen staan ter discussie vanwege zorgen over dierenwelzijn, milieueffecten en de (volks)gezondheid. Het maatschappelijk draagvlak voor de varkenshouderij is tanende;
- De huidige positie van de sector maakt een omslag noodzakelijk naar een toekomstbestendige en duurzaam producerende varkenshouderij. Dit is aanleiding geweest voor de initiatiefnemers voor het opstellen van het Actieplan vitalisering varkenshouderij (actieplan), dat op 23 juni 2016 is gepubliceerd. Het actieplan is als *bijlage 1* bij de samenwerkingsafspraken gevoegd;
- De uitgangspunten van het actieplan zijn:
  - versterking van de marktoriëntatie van de varkenshouderij en het inspelen op klantwensen om daardoor een sterkere positie op de binnenlandse en de buitenlandse markt te verkrijgen;
  - versterking van de ketensamenwerking;
  - versterking van het maatschappelijk imago van de varkenssector en de keten als geheel;
  - vitalisering van de varkenshouderij met een hoger rendement voor de varkenshouder.
- In het actieplan zijn de noodzakelijke acties en maatregelen in drie actielijnen uitgewerkt:

- 'Bouwen aan ketensturing' waarin de omslag moet worden bewerkstelligd naar marktgericht produceren, door bestaande ketens te veranderen en nieuwe producten en ketens te ontwikkelen;
- 'Revitalisering en innovatie' waarin een tweeslag wordt gemaakt in enerzijds het beëindigen van varkensbedrijven waaronder het saneren van oude stallen en locaties en anderzijds het borgen van voldoende ontwikkelruimte en innovatiekracht bij de blijvers in de sector;
- 'Kostenreductie' waarin door onder meer mestverwerking, keuringskosten en mestverwaarding, een grote kostenpost voor de varkenshouders sterk moet worden gereduceerd;
- Voor de uitwerking en uitvoering van het actieplan is een governance structuur opgesteld (zie het in *bijlage 2* opgenomen schema) waarbij onderscheid wordt gemaakt in de onderdelen 'beleid' en 'uitvoering, beheer en fondsen';
- Voor de uitwerking van het onderdeel 'beleid' nemen de ondergetekenden het initiatief voor een nieuw samenwerkingsverband.

Doelstelling samenwerkingsafspraken

- De samenwerkingsafspraken beoogt een bijdrage te leveren aan de noodzakelijke transitie van de Nederlandse varkenshouderij naar een toekomstbestendige en duurzaam producerende sector;
- Door ondertekening van de samenwerkingsafspraken stellen de initiatiefnemers de Coalitie vitalisering varkenshouderij (coalitie) in. De ondergetekenden nemen zitting in de coalitie;
- De coalitie initieert beleid, stuurt de voortgang, maakt de koppeling tussen beleid en uitvoering en bewaakt de geïntegreerde uitvoering van het actieplan en het convenant;
- De coalitie is in dat kader verantwoordelijk voor het vaststellen en het bewaken van de voortgang en de uitvoering van de beleidsplannen die worden opgesteld voor het onderdeel 'beleid';
- De coalitie heeft een verbindende rol naar andere stakeholders van het actieplan.

Governance

- Het onderdeel 'beleid' van het actieplan wordt ondergebracht bij de krachtens deze samenwerkingsafspraken in te stellen coalitie;
- Het onderdeel 'uitvoering, beheer en fondsen' van het actieplan wordt ondergebracht bij de Stichting Vitalisering Varkenshouderij en de daaronder fungerende Vitaliseringsfondsen varkenshouderij (*Stichting Mestfondsen, Stichting Keten-innovatiefonds en Stichting fonds Duurzaamheid & Kwaliteit*) en het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij Nederland B.V.;
- Voor de uitwerking van het onderdeel 'beleid' stelt de coalitie beleidsteams in die verantwoordelijk worden voor het uitwerken en uitvoeren van de vijf geformuleerde beleidslijnen:
  - *Herstructurering*, welke beleidslijn is toebedeeld aan Rabobank;
  - *Mestverwerking*, welke beleidslijn is toebedeeld aan POV;
  - *Ketenkwaliteitssysteem (KKS) & Keteninformatiesysteem (KIS)*, welke beleidslijn is toebedeeld aan POV;
  - *Keteninnovatie, Nieuwe concepten/Holland Varken* welke beleidslijn voorlopig is toebedeeld aan de initiatiefnemers;
  - *Regelgeving*, welke beleidslijn is toebedeeld aan EZ;

- De initiatiefnemers stellen voor elk van de aan hen toebedeelde beleidslijnen een trekker aan die belast wordt met het aanjagen en coördineren van de uitvoering van de beleidslijn;
- Om een koppeling te creëren tussen de beleidslijnen en beleidsplannen welke deel uitmaken van het onderdeel '*beleid*' en de realisatie dat deel uitmaakt van het onderdeel '*uitvoering, beheer en fondsen*', zal de voorzitter van de coalitie tevens als voorzitter van de Stichting Vitalisering Varkenshouderij optreden;
- De voorzitter van de coalitie draagt zorg dat het vanuit de coalitie vastgestelde beleid wordt doorgevoerd in het onderdeel '*uitvoering, beheer en fondsen*' en dat beleidsissues, die spelen in het onderdeel '*uitvoering, beheer en fondsen*', worden ingebracht in de coalitie.

Wijze van samenwerken

- De initiatiefnemers en de partijen die zijn toegetreden tot de coalitie werken samen op basis van gelijkwaardigheid en onder voorzitterschap van de voorzitter of de trekker van de beleidslijn;
- De vergaderingen van de coalitie worden met inachtneming van de daarover in de coalitie gemaakte afspraken, uitgeschreven door of namens de voorzitter van de coalitie;
- In de coalitie wordt gestreefd naar unanimiteit van stemmen. In voorkomend geval wordt besloten bij meerderheid van stemmen waarbij het besluit alleen geldig is indien de initiatiefnemers voor hebben gestemd;
- De partijen in de coalitie verklaren zich bereid om ervaringen, kennis, successen en leerpunten actief met elkaar te delen;
- De partijen in de coalitie verklaren zich bereid om zich in te spannen om gezamenlijke oplossingen te vinden voor de bij de uitvoering van het actieplan geïdentificeerde kansen, uitdagingen en belemmeringen en waar nuttig en relevant, samen te werken met andere actoren;
- De initiatiefnemers verklaren zich bereid om informatie met betrekking tot het actieplan vrij beschikbaar te stellen voor andere toetredende coalitiepartijen;
- De partijen in de coalitie nemen geheimhouding in acht ten aanzien van de informatie waarvoor geheimhouding nader wordt opgelegd of waarvan het vertrouwelijke karakter moet worden begrepen;
- Deze samenwerkingsafpraak kan alleen bij besluit van de coalitie gewijzigd worden.

Inrichting samenwerking

Coalitie

- De coalitie bewaakt de samenhang tussen de verschillende beleidslijnen, bewaakt het gezamenlijk belang, is gericht op afstemming, besluitvorming en het sturen van de voortgang van de uitvoering;
- Elke Initiatiefnemer vaardigt één of meer representanten af in de coalitie;
- De vergoeding van de leden van de coalitie wordt gedragen door de organisatie die ze vertegenwoordigen;
- POV verzorgt het secretariaat van de coalitie en is daarmee het eerste aanspreekpunt voor de trekkers van de beleidslijnen en de partijen in de coalitie.

Beleidssteams

- De initiatiefnemers stellen voor de uitvoering van de aan hen toebedeelde beleidslijn(en) een trekker en medewerkers beschikbaar voor de uitvoering daarvan;
- De trekker van een beleidslijn fungeert als aanspreekpunt, bereidt de uitwerking van de beleidslijn en de besluitvorming in de coalitie voor en voert het besluit van de

- coalitie uit. De trekker coördineert de activiteiten en rapporteert aan de coalitie over de voortgang met betrekking tot zijn beleidslijn;
- De trekker stelt een eigen projectorganisatie samen bestaande uit een manager voor de dagelijkse aansturing en medewerkers. De trekker kan de coalitie niet juridisch binden;
- De door EZ aangestelde trekker voor de beleidslijn 'Regelgeving' functioneert als 'front office' naar andere departementen in het geval er vraagstukken spelen op het terrein van de regelgeving waarvoor andere departementen primair verantwoordelijk zijn.

Toetredingsregeling

- Teneinde een breed draagvlak te krijgen voor de uitvoering van het actieplan kunnen andere organisaties gedurende de looptijd van de samenwerkingsafspraken als partij toetreden en een deelnemer afvaardigen in de coalitie;
- Een toetredende partij dient de verplichtingen die voor haar uit de samenwerkingsafspraken voortvloeien zonder voorbehoud te aanvaarden, voldoende inzet te plegen op de actielijn waarin de toetredende een specifieke rol heeft en dient in voldoende mate financiële verantwoordelijkheid te nemen in de gehele uitvoering van het actieplan;
- Zij maakt haar verzoek tot toetreding schriftelijk bekend aan het secretariaat van de coalitie. Zodra de coalitie schriftelijk heeft ingestemd met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van partij van de samenwerkingsafspraken en gelden voor die partij de voor haar uit de samenwerkingsafspraken voortvloeiende rechten en verplichtingen;
- Het verzoek tot toetreding en de verklaring tot instemming worden in afschrift als bijlage aan de samenwerkingsafspraken gehecht.

Financiën

- De initiatiefnemers dragen voor de periode 2 november 2016 tot en met 1 april 2019 elk voor één derde deel bij aan het werkbudget voor de coalitie dat onder andere bestaat uit de kosten voor het secretariaat van de coalitie, de vergaderkosten, het budgetbeheer en de projectadministratie. Hiervoor wordt een meerjarenbegroting opgesteld die goedkeuring behoeft van de initiatiefnemers. In deze meerjarenbegroting wordt geen rekening gehouden met bijdragen van andere partijen zodat deze bijdragen kunnen worden aangewend voor de inhoudelijke maatregelen en acties die voortvloeien uit de beleidslijnen;
- De initiatiefnemers geven een financieel commitment voor het werkbudget af voor de eerste 2,5 jaar na inwerkingtreding van de samenwerkingsafspraken en besluiten na de evaluatie over een aanvullend financieel commitment voor de resterende 1,5 jaar;
- De subsidiebijdrage van EZ wordt beschikbaar gesteld onder de voorwaarde dat de subsidie aanvraag wordt ingediend vóórdat de coalitie haar werkzaamheden is gestart, onder het voorbehoud dat de subsidie verenigbaar is met de Europese regelgeving m.b.t. staatssteun.
- Het budgetbeheer en de projectadministratie zal worden uitgevoerd door POV.

Monitoring

- De coalitie publiceert periodiek en tenminste jaarlijks over de uitvoering en voortgang van de samenwerkingsafspraken en het actieplan aan de deelnemende partijen.

Naleving

- Ten aanzien van de afspraken in deze samenwerkingsafspraken geldt uitdrukkelijk dat het intenties en inspanningsverplichtingen van partijen betreft, die niet in rechte afdwingbaar zijn. De partijen committeren zich naar elkaar om zich in redelijkheid in te spannen om de afspraken na te komen.

Evaluatie

- De coalitie zal de uitvoering en uitwerking van deze samenwerkingsafspraken doen evalueren 2 jaar na ondertekening;
- De evaluatie zal worden verricht en een verslag daarvan zal worden opgemaakt door een commissie, bestaande uit door de coalitie te benoemen leden;
- Indien de meningen binnen de commissie omtrent de evaluatie of de uitkomsten daarvan verschillen, vermeldt het verslag de verschillende meningen.

Looptijd

- Deze samenwerkingsafspraken treedt in werking op de datum van ondertekening en is van kracht tot 1 november 2020.

Opzegging

- Elke partij kan zijn deelname aan deze samenwerkingsafspraken met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden schriftelijk opzeggen;
- Voordat er tot opzegging wordt overgegaan wordt door de betreffende partij een bijeenkomst belegd, met uitnodiging van alle coalitiepartners;
- Wanneer een partij, na dit overleg, zijn deelname daadwerkelijk beëindigt, beraden de overige partijen zich over de gevolgen voor de samenwerkingsafspraken.

Aldus overeengekomen en in drievoud opgemaakt en ondertekend:

5.1.2.e

5.1.2.e

Namens de Producenten Organisatie Varkenshouderij.

5.1.2.e

5.1.2.e

.2.e

5.1.2.e

er 2016

Namens de Rabobank.

5.1.2.e

5.1.2.e

Datum: 2 november 2016

Namens de Staatssecretaris van Economische Zaken,

5.1.2.e

5.1.2.e

Datum: 2 november 2016

5.1.2.e

Coalitie vitalisering varkenshouderij

5.1.2.e

5.1.2.e

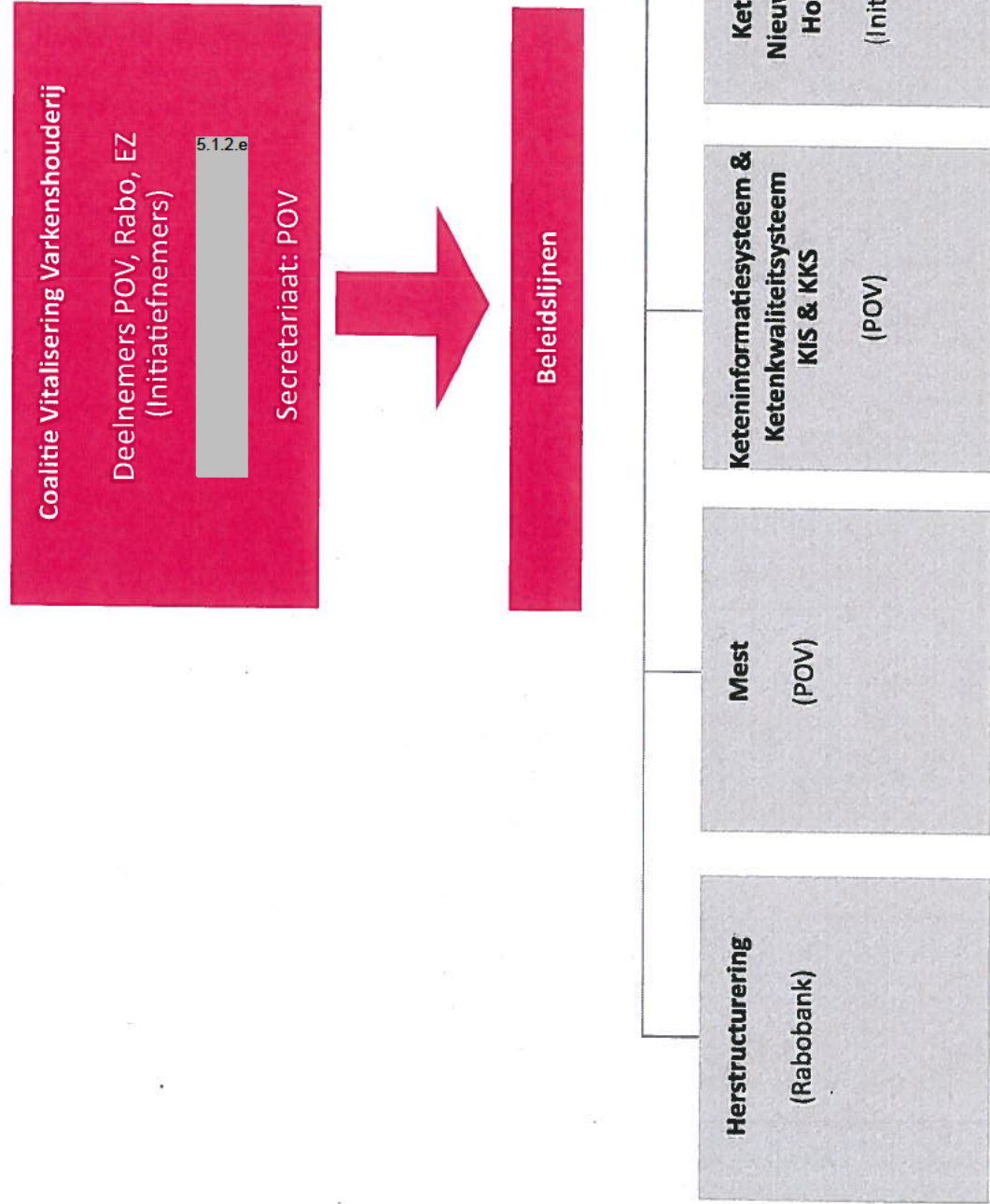
Datum: 2 november 2016

Bijlage 1: Actieplan vitalisering varkenshouderij

Bijlage 2: Governance-model voor de uitvoering van het Actieplan
vitalisering varkenshouderij

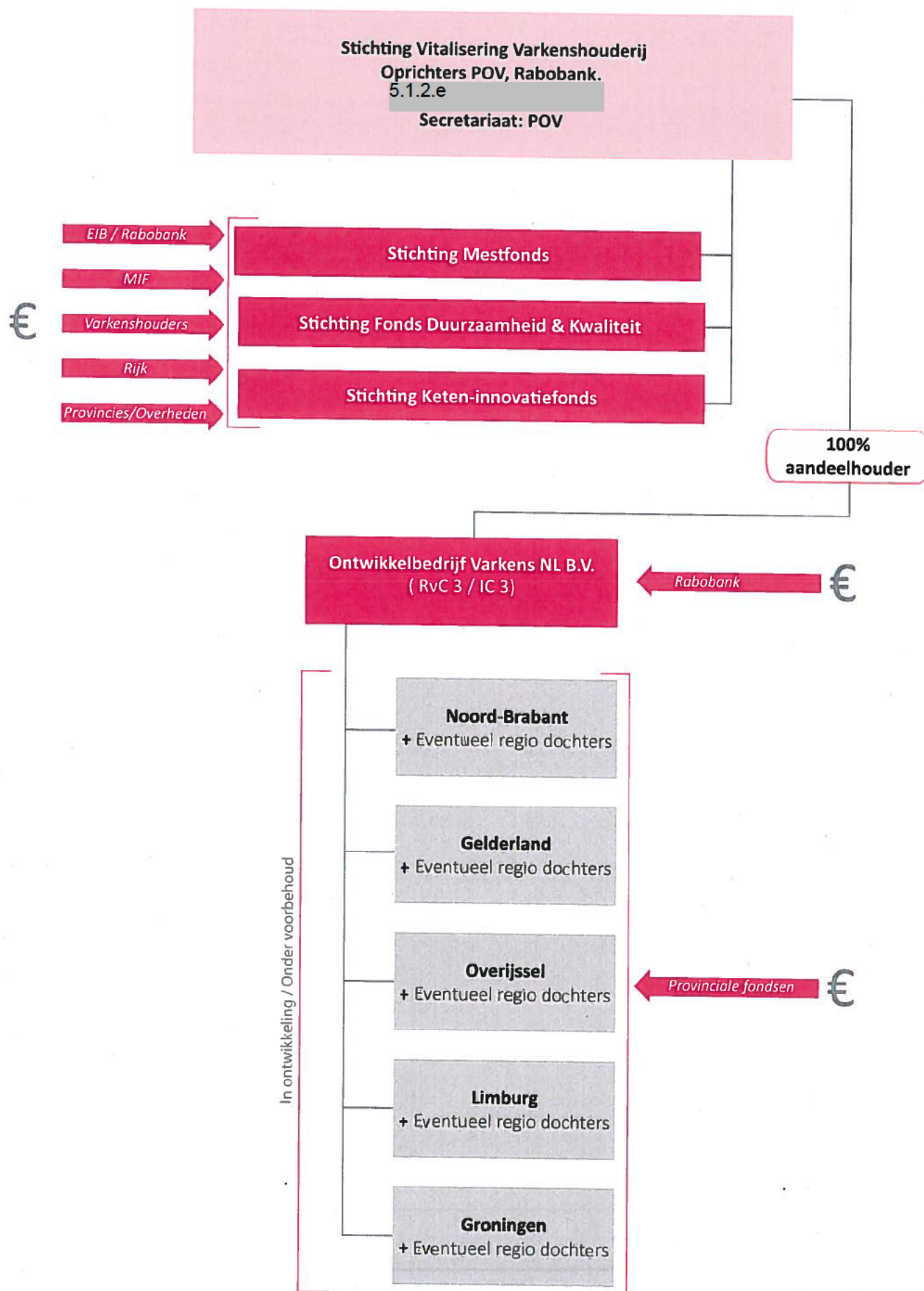
Governance voor de uitvoering van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij

A. Organisatieschema uitvoering van het onderdeel 'beleid':

B. Organisatieschema voor de uitvoering van het onderdeel 'uitvoering, beheer en fondsen':

TER ADVISERING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

door MNU
geaan 11/1
5.1.2.e

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn**Auteur**5.1.2.e
5.1.2.e @minez.nl**Datum**

9 januari 2018

KenmerkDGAN-DAD / 18004340
BHM: 18004374

nota

Agenda kennismakingsoverleg coalitie vitalisering
varkenshouderij op donderdag 11 januari 2018**Parafenroute**5.1.2.e
5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Bijlage(n): Dossier.**Aanleiding**Op donderdag 11 januari a.s. heeft u van 9.30 tot 10.15 uur een
kennismakingsoverleg met de coalitie vitalisering varkenshouderij.

Vanuit de coalitie zijn aanwezig:

5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e (POV), 5.1.2.e
(Rabobank). Ambtelijke ondersteuning door 5.1.2.e en 5.1.2.e
(DAD).

Bijgevoegd is de agenda voor het overleg en de volgende bijlagen:

- powerpoint van de coalitie over aanleiding en stand van zaken actieplan vitalisering varkenshouderij (bijlage 1);
- notitie van POV/Rabobank met aanbevelingen en ideeën over uitwerking 200 miljoen (bijlage 2).

Ter informatie is bijgevoegd:

- notitie van de coalitie met toekomstige inzet t.a.v. duurzame mestverwaarding (bijlage 3);
- factsheet Actieplan vitalisering varkenshouderij (bijlage 4);
- factsheet innovatieagenda 'Recept voor duurzaam varkensvlees' (bijlage 5);
- de verkennende notitie over de uitwerking van de 200 mln. voor de warme sanering van de varkenshouderij van 21 november 2017 en met u besproken op 1 december 2017 (bijlage 6).

Advies

U kunt de agenda volgen. Zie de annotatie bij de agendapunten hieronder.

Kernpunten

Doelstelling van het overleg is: kennismaken, Actieplan vitalisering varkenshouderij (aanleiding, coalitie en samenwerking met ketenpartners, resultaten, doorkijk naar de toekomst), uitwerking 200 miljoen voor de warme sanering van de varkenshouderij.

Ontvangen BBR

10/1

Agendapunt 1: Opening en welkom

Voorstel inbreng:

- U kunt kort stilstaan bij de recente beelden en opnames van actiegroep Ongehoord in varkensstallen. U kunt aangeven dat u dit afkeurt en dat u aanbeveelt dat betreffende ondernemers aangifte doen.

Ter informatie: als reactie heeft POV het traject 'Gehoord' opgezet waarbij maatschappelijke organisaties en andere geïnteresseerden worden uitgenodigd een varkensbedrijf te bezoeken.

Agendapunt 2: Kennismaking en voorstelronde

Agendapunt 3: Coalitie en Actieplan vitalisering varkenshouderij

De POV zal aan de hand van de powerpoint een toelichting geven op aanleiding, doel en stand van zaken actieplan.

Voorstel inbreng:

- U kunt aangeven dat u de coalitie als een interessant voorbeeld ziet van een samenwerkingsmodel tussen bedrijfsleven en LNV. LNV is volwaardig partner van de coalitie, waarbij het bedrijfsleven het voortouw heeft. LNV heeft een stimulerende en faciliterende rol en ziet vanuit haar verantwoordelijkheid richting de Europese Commissie nauw toe op een EU-conforme besteding van de Europese steunmiddelen voor de uitvoering van het actieplan. LNV heeft daarnaast een politieke rol naar de Tweede Kamer.
- Het actieplan uit 2016 is ambitieus en straalt daadkracht uit om te komen tot een economisch bestendige en duurzame sector. Ons beeld is dat nog niet alle acties in gang zijn gezet zoals risicodragende financiering van mestverwerking, marktontwikkeling voor mestverwerkingsproducten en de uitvoering van de innovatieagenda. U kunt de coalitie vragen of de uitvoering van het actieplan naar tevredenheid verloopt, de ingezette acties de gewenste omslag realiseren en of er aanvullende acties nodig zijn voor de noodzakelijke omslag in de sector.
- U kunt aangeven dat u inzet op een verdere versterking van de positie van de varkenshouder in de keten (actielijn 1 uit het actieplan) zodat hij een eerlijke prijs ontvangt voor zijn producten, waarin waar mogelijk ook de meerkosten van maatschappelijke en publieke wensen zijn opgenomen. U kunt vragen welke mogelijkheden en knelpunten de coalitie hierbij ziet.
- U kunt aangeven dat u geïnteresseerd bent in de aanpak van de mestverwerking in het actieplan (actielijn 3). Doelstelling van het actieplan is dat op termijn de bedrijfsoverschotten van varkensmest verwerkt zullen moeten worden en dat de verwerkingskosten terug moeten van € 25,- op dit moment naar € 15,- per ton in 2020 om als sector op de lange termijn te kunnen concurreren.

U kunt vragen hoe ver het staat met het inrichten van de 6 à 7 regiobedrijven voor de kanalisatie van varkensmest richting mestverwerking en de voortgang van de realisatie van nieuwe mestverwerkingscapaciteit (vergunningverlening, waardecreatie).

- U kunt aangeven dat voor de versterking van het maatschappelijk draagvlak van de varkensketen het van belang is dat de sector, naast de uitvoering van het actieplan, met alle betrokken partijen tegelijkertijd scherp blijft inzetten op de verdere verduurzaming van de varkenshouderij. In de uitvoeringsorganisatie van het actieplan is geen beleidslijn duurzaamheid opgenomen ofschoon de varkensketen de toekomstvisie en innovatieagenda Recept voor duurzaam varkensvlees heeft opgesteld. U kunt vragen hoe de innovatieagenda van de varkenshouderij kan worden meegenomen bij de uitvoering van het actieplan.

Agendapunt 4: Ideeën/aanbevelingen coalitie voor de uitwerking van de 200 miljoen.

Een belangrijk onderdeel van het actieplan is de revitalisering van de varkenssector door het verantwoord laten stoppen van varkensbedrijven zonder toekomstperspectief, het saneren van niet duurzame bedrijfslocaties en het versterken van het perspectief van de toekomstgerichte varkensbedrijven. Hiertoe heeft het door Rabobank en POV opgerichte Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij de private Regeling Omgevingskwaliteit (ROK) opgesteld. Hiervoor is € 8 mln. beschikbaar, waarvan LNV € 5 mln. uit Europese steunmiddelen ter beschikking heeft gesteld. Deze regeling bestaat uit twee fasen. De eerste fase, die in uitvoering is, bestaat uit een tender voor stoppende varkensbedrijven die hun bedrijf uitoefenen op een locatie waar (geur)knelpunten bestaan tussen het varkensbedrijf en zijn directe leefomgeving. De stoppende varkenshouder ontvangt een marktconforme vergoeding voor de varkensrechten en een beëindigingsvergoeding. Na de inschrijvingsperiode komen 27 varkenshouders hiervoor in aanmerking waarbij 40.000 varkensrechten worden opgekocht. In de tweede fase kan de vrijgevallen productiecapaciteit (in de vorm van varkensrechten) vervolgens tegen een gereduceerd tarief beschikbaar worden gesteld aan toekomstgerichte varkenshouders die hun bedrijf duurzaam verder willen ontwikkelen op een geschikte locatie. Dit wordt begin 2018 nader uitgewerkt door de coalitie.

POV en Rabobank beschouwen de Regeling omgevingskwaliteit als een pilot voor een mogelijke uitwerking van de € 200 mln. voor de warme sanering van de varkenshouderij. In een notitie ([zie bijlage 2](#)) geven POV en Rabobank op basis van de ervaringen met de Regeling omgevingskwaliteit een aantal aanbevelingen voor de nadere uitwerking van de € 200 mln. Kernpunten zijn:

- aanpak richten op door burgers ervaren problemen (gezondheids- en leefomgevingsrisico's zoals geur, fijnstof);

- warme sanering van stoppers, koppeling met andere beleidstrajecten zoals sloop van stallen, herbestemming van bouwkvavels, herscholing, begeleiding ondernemers;
- daarnaast stimuleren vitale en duurzame varkenshouderij en versterken van de structuur van de sector, faciliteren van innovaties in stallen die brongericht milieu-emissies terugdringen (geur, fijnstof, methaan, ammoniak);
- publiek-private samenwerking en ontwikkelen van publiek-private financiële multipliers;
- aansluiten bij provinciale en gemeentelijke ruimtelijke kaders en initiatieven.

Voorstel inbreng:

- U kunt aangeven dat de ideeën van de POV en Rabobank waardevolle bouwstenen zijn. U wilt een zorgvuldig proces met alle betrokken partijen voor de uitwerking en de besteding van de middelen. Naast de coalitie gaat het hierbij om een goede samenwerking met provincies en gemeenten.
- In 2016 is afgesproken dat verschillende betrokken partijen de komende jaren 200 miljoen investeren voor de uitvoering van het actieplan. Het kabinet heeft 200 miljoen beschikbaar gesteld voor de sanering en herstructurering van de varkenshouderij. Andere betrokken partijen hebben hier ook een verantwoordelijkheid en rol. U kunt vragen welke mogelijkheden POV en Rabobank zien in een vergelijkbare aanvullende financiële bijdrage van bedrijfsleven (ketenpartijen, banken) en andere overheden bij de sanering en vitalisering van de sector.
- U kunt polsen bij de coalitie/POV hoe zij aankijkt tegen een eventuele krimp in de veedichte belaste gebieden gelet op de economische positie van de blijvers (lagere mestafzetkosten) en het verbeteren van het draagvlak voor de varkenshouderij in deze gebieden.
- U kunt aangeven dat u eerst een globaal beeld wil hebben van de mogelijke handelingsopties die voldoen aan de Europese staatssteunkaders. U kunt alvast een winstwaarschuwing geven dat de staatssteunkaders voor de € 200 mln. beperkender zijn dan voor de Europese steunmiddelen voor de Regeling Omgevingskwaliteit (o.a. ten aanzien van de heruitgifte van varkensrechten).
- U kunt aangeven dat u nader wil onderzoeken of een deel van de middelen moet worden ingezet voor het verminderen van de gezondheids- en leefomgevingsrisico's in andere sectoren (pluimvee, melkgeiten).
- U kunt aangeven dat, wanneer de handelingsopties helder zijn, LNV graag in overleg treedt met POV en Rabobank. Hiervoor zal een aparte werkstructuur worden opgezet.

Agenda kennismaking Minister van LNV-Coalitie vitalisering varkenshouderij

Datum: 11 januari 2018
Tijd: 9.30 - 10.15 uur
Locatie: ministerie LNV

1. Opening en welkom
2. Kennismaking en voorstelronde
3. Coalitie en Actieplan vitalisering varkenshouderij
 -Toelichting POV aan de hand van de powerpoint (bijlage 1)
 -Reactie Minister
4. Ideeën POV/Rabobank over de uitwerking (bijlage 2)
 van de 200 mln warme sanering varkenshouderij
 -Toelichting door POV/Rabobank
 -Reactie Minister
5. Sluiting

Ter informatie:

Buiten reikwijdte

2014-2015 → Sluiten Oglisma * 40.000 varkensplaatsen

- Reductie varkens
- Intensivatie
- vitale varkenshouders
  - ↳ innovatieve bedrijfstak
  - ↳ export

* stalsystemen

- Landelijke zaak
- vitale varkenssector
- verkleinen varkensstapel niet alleen
- stalsystemen

3b

Actieplan Vitalisering Varkenshouderij

*gemaakt door de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij
(bestaande uit POV, Rabobank en LNV)* 5.1.2.e

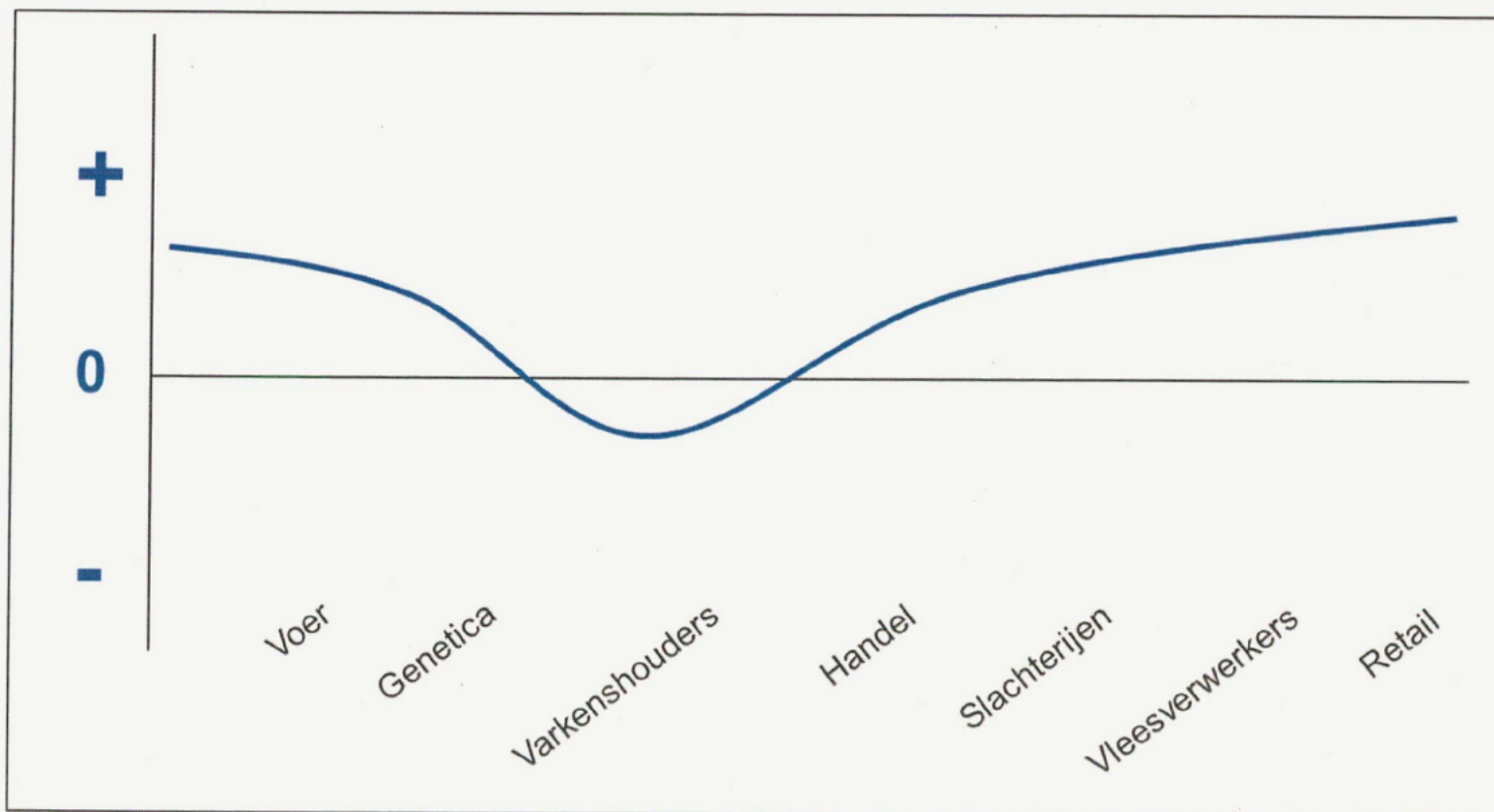
Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Inhoudsopgave

1. Aanleiding
2. De varkens(vlees)keten
3. Uitgangspunten en Actielijnen
4. Actielijn 1: Bouwen aan ketensturing
5. Actielijn 2: Revitalisering en innovatie
6. Actielijn 3: Kostenreductie
7. Samenvattend
8. Wat is er gebeurd?
9. Focus komende periode

1 Aanleiding

- Verdeling rendement op geïnvesteerd vermogen

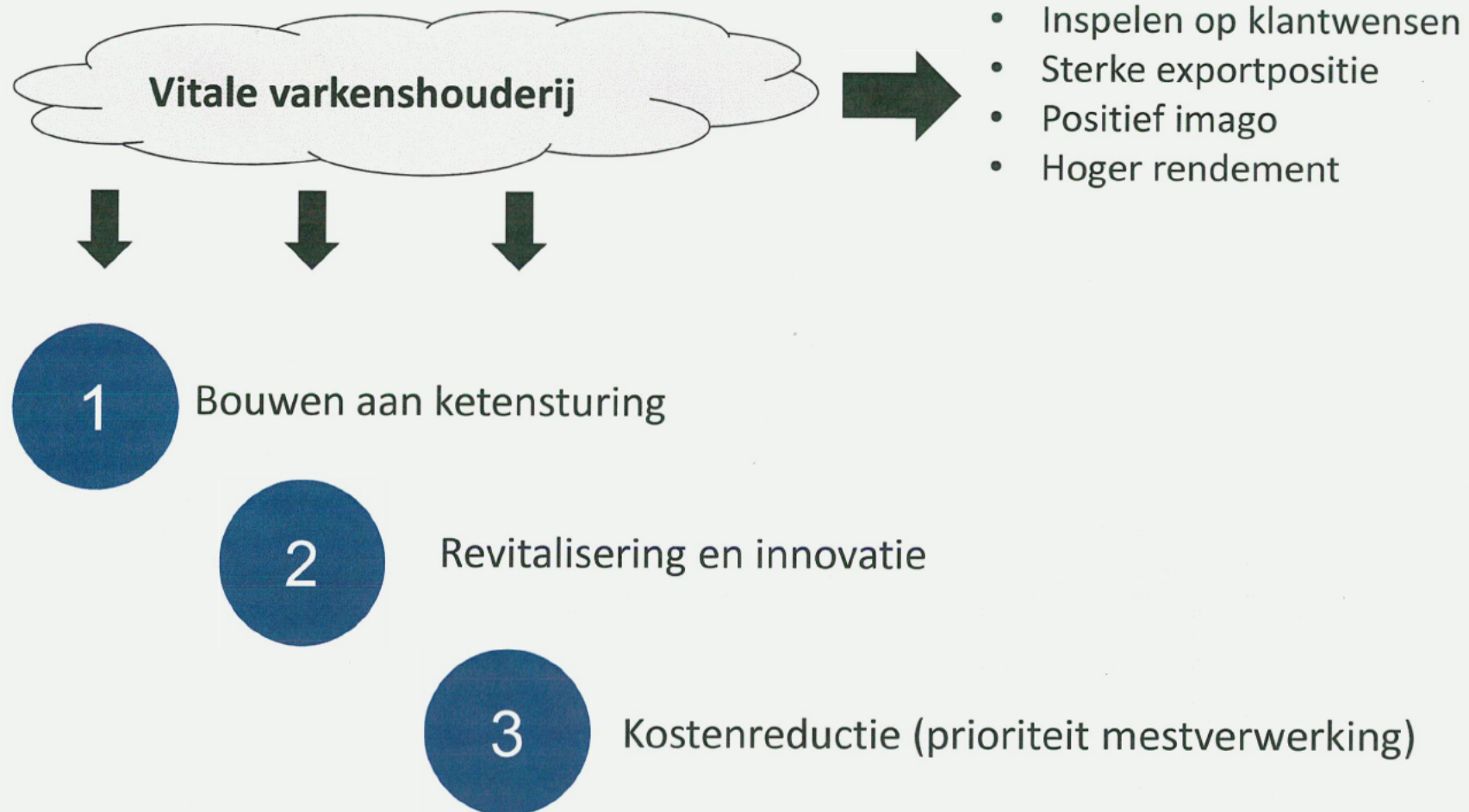
2 De varkens(vlees)keten

Bruto eigen productie Nederland:
Circa 23,4 miljoen varkens (2014)

Geslacht Vlees	Slacht NL 60%	Export Vlees 30%	EU 21%	= 570.000 ton vlees
			3e landen 9%	= 245.000 ton vlees
		Verbruik NL 30%		= 765.000 ton vlees
	Export Varkens 13%	Duitsland 12%		= 2,5 miljoen varkens
Levend Vee	Export Biggen 27%	Duitsland 17%		= 4 miljoen biggen
		Overig 10%		= 2,5 miljoen biggen

- Zelfvoorzieningsgraad EU varkensvlees 120%
- Aandeel Nederlands varkensvlees:
  - Europese Unie 6%
  - Wereld 1,3%
- Nederlandse productie:
  - 60% slacht waarvan de helft wordt geëxporteerd
  - 40% export levend vee

3 Uitgangspunten en actielijnen

4 Actielijn 1: Bouwen aan ketensturing

A: Belangrijke ontwikkelingen/signalen

- Van individueel naar collectief
- Internationale positionering
- Ketenkwaliteitssysteem
- Imago varkensvlees

B: Maatregelen actielijn

- Opzetten één Ketenkwaliteitsysteem (KKS) Holland Varken
- Ontwikkelen één Keteninformatiesysteem (KIS) Holland Varken
- Fonds Duurzaamheid en Kwaliteit
- Versterken twee bestaande marktconcepten
- Ontwikkelen twee nieuwe marktconcepten
- Exportpromotie (vlees, levend vee)
- Publiekscampagnes varkensvlees

5 Actielijn 2: Revitalisering en innovatie

A: Belangrijke ontwikkelingen/signalen

- 6 tot 8% bedrijfsbeëindigingen per jaar (autonoom proces)
- Veel bedrijven hebben het moeilijk (diverse groep: groot/klein, oud/nieuw)
- Forse toename lege stallen (1.000 tot 2.000)
- Onvoldoende (ontwikkelings)ruimte blijvers
- Hoge urgentie: veel bedrijven willen stoppen, minder vraag naar rechten/locaties, verouderde stallen, etc.
- Er moet iets gebeuren: herstructureren met perspectief voor de blijver
- Sociaal perspectief stoppers

B: Maatregelen actielijn

- Doel:
  - Versnellen herstructurering en innovatie en vergroten maatschappelijk draagvlak = vitalisering
- Geen afroming van rechten, voorlopig geen omzetting naar fosfaatrechten
- Stichting Vitalisering Varkenshouderij
  - Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij
  - Mestfonds
  - Keteninnovatiefonds (o.a. KKS HV, deelmarkten, nieuwe ketens)
  - Fonds Duurzaamheid en Kwaliteit
- Toekomst vaste structuur: Varkenskaarten per provincie
  - Maatschappelijke dialoog met regio's
- Zorgvuldige afwikkeling van bedrijven zonder toekomstperspectief
- Sociaal vangnet (UWV en SoZaWe)

6 Actielijn 3: Kostenreductie

A: Belangrijke ontwikkelingen/signalen

- Verhoogde kostprijs als gevolg van uitvoering (extra wettelijke) maatregelen
- Hoge kosten mestverwerking (beperkte mestverwerkingscapaciteit) (streefdoel: verlaging kosten verwerking van € 25,- naar € 15,- per ton in 2020)
  - Waar zit het probleem?
    - Contractering mest
    - Vergunningen
    - Financiering (Eigen Vermogen)

B: Maatregelen actielijn

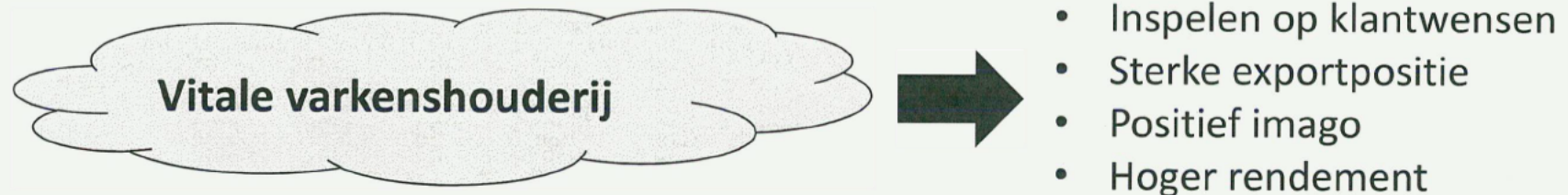
- Maatregelen kostenreductie zeer korte termijn (uitvoering regelingen inspecties en keuringen, o.a. herintroductie stalkeuring)
- Verlaging keuringskosten door introductie KKS Holland Varken door middel van vaste afspraken met overheid (NVWA)
- Discussie blijven voeren over extra wettelijke maatregelen
- Inrichten deelcollectieven Varkenshouders met 6 a 7 regiobedrijven die mest verwerken én verwaarden (o.a. gefinancierd uit Investeringsfonds Mest)
- Versnellen meettechnieken ten behoeve van mest (meer plaatsing, bemonsteringskosten)

- Regiobedrijven mestverwerking
  - Deelcollectieven van varkenshouders/veehouders nu mogelijk
  - Inspraak varkenshouders bij installatie via deelcollectieven
  - Bedrijf zet mest uit bij meerdere mestverwerkingsinitiatieven
    - Door meerjarige contracten
    - Door deel te nemen in die verwerkingsbedrijven
    - Ook te kijken naar bedrijfsniveau (pilots)
  - op korte termijn oprichten van enkele regiobedrijven
  - Risicodragende financiering, SDE+, provinciale fondsen en regeling verdubbeling eigen inleg

7 Samenvattend

- **Actieplan voor periode van 3 jaar (2016-2019)**
  - Actielijn 1: Hogere opbrengsten
  - Actielijn 2: Ontwikkelingsruimte en maatschappelijk draagvlak
  - Actielijn 3: Kostenreductie

9 Wat is er gebeurd?

- Door LNV is € 24 mln EU-crisismiddelen beschikbaar gesteld aan POV. Deze middelen zijn omgezet in maatregelen en dienen als vliegwiel om te komen volledig uitvoering van het Actieplan
  - Regeling Stimulering Mestverwerking ism ZuivelNL (10 mln)
  - Regeling Fosfaatreductie Varkenshouderij (4 mln)
  - Regeling Ketconconcepten (1 mln)
  - Regeling Ruimtelijke Omgevingskwaliteit (5 mln + 3 mln Rabo)
  - Regeling Ketconkwaliteitssysteem (4 mln)

9 Wat is er gebeurd?

- Tot de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij zijn 4 nieuwe partners toegetreden:

10 Focus komende periode

- Komen tot een goede uitvoering, afwikkeling en verantwoording EU-regelingen.
- Gemeenschappelijke deler Actieplan adresseren Coalitie en partners en gezamenlijk te formuleren en uit te voeren acties.
- Onderzoeks- en innovatieagenda Varkenshouderij uitvoeren samen met partners en overheid.
- Opstellen en uitvoering strategisch communicatie- en promotieplan voor de sector vanuit de Coalitie.

inagro

Bijlage 2**Aanbevelingen beleidskaders 'warme sanering varkenshouderij'.****Inleiding**

Het Kabinet wil in 2018 en 2019 in totaal 200 miljoen euro uittrekken voor een warme sanering van de varkenshouderij in belaste gebieden, zoals Zuid-Oost Brabant.

In het regeerakkoord staat dat sprake is van gezondheids- en leefomgevingsrisico's in gebieden met een zeer hoge veedichtheid. "Die kunnen en willen we niet negeren. Het kabinet zal met de sector en de betreffende provincies bezien hoe we deze problematiek kunnen aanpakken." Het kabinet zegt daarbij dat met name in Noord-Brabant naar een warme sanering van de varkenshouderij in belaste gebieden wordt gekeken. In het akkoord staat niet wat er gebeurt met de rechten van de stoppende varkenshouders.

De Regeling Omgevingskwaliteit

De Regeling Omgevingskwaliteit (ROK) is een initiatief van de Coalitie Vitale Varkenshouderij en wordt uitgevoerd door het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij.

In de Coalitie ViVa werken de Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV), Rabobank en het Ministerie van Economische Zaken nauw samen.

De regeling betreft een pilot om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren en toekomstbestendige bedrijven ruimte te bieden zich verder te ontwikkelen.

Varkenshouders die impact hebben op de directe leefomgeving kunnen in aanmerking komen voor een financiële vergoeding om hun locatie te beëindigen.

Tegelijk biedt de regeling ruimte voor toekomstgerichte varkenshouderijen die in minder belaste gebieden willen ontwikkelen op een geschikte locatie en in harmonie met de omgeving.

Dit laatste door de bij stoppende varkenshouders ingekochte varkensrechten onder nader te bepalen voorwaarden te verkopen aan toekomstgerichte ontwikkelende bedrijven.

De Regeling Omgevingskwaliteit is onderdeel van het Actieplan Vitalisering

Varkenshouderij en draagt bij aan het doel van de Coalitie om de varkenssector te hervormen, toekomstbestendig en maatschappelijk gewaardeerd te maken.

Het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij Nederland BV (OBV)

Voor uitvoering van de ROK is een nieuwe entiteit opgericht: het OBV

(www.ontwikkelingsbedrijfvarkenshouderij.nl.)

Het Stichtingsbestuur van ViVa, bestaande uit 5.1.2.e van ViVa (5.1.2.e), één vertegenwoordiger namens Rabobank en één vertegenwoordiger namens POV, vormt het bestuur van het OBV. 5.1.2.e voert de directie.

Het OBV heeft voor uitvoering van de pilot regeling een budget van € 8 miljoen, waarmee naar verwachting ongeveer 30 locaties kunnen worden beëindigd. (fase 1)

De openstelling van de eerste fase van de ROK is op 7 november 2017 gesloten: met 57 aanmeldingen is deze fase ruim overtekend. Deze blijkt dus in een behoefte te voorzien.

De invulling van fase 2, waarin de in fase 1 ingekochte varkensrechten onder nader vast te stellen voorwaarden worden aangeboden aan 'toekomstgerichte bedrijven op een passende locatie', vindt uiterlijk in februari 2018 plaats.

Aanbevelingen vanuit het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij.

Het regeerakkoord spreekt over 'vermindering van gezondheids-en leefomgevingsrisico's in gebieden met een hoge veedichtheid'.

Dit sluit naadloos aan op de missie van het OBV en de aanpak van de Regeling Omgevingskwaliteit (ROK).

Gezondheids-en leefomgevingsrisico's worden in de aanpak van de ROK onder andere gemitigeerd door focus op beperking van de emissie van geur. Daarmee worden ook de emissie van fijnstof en daarmee verband houdende mogelijke gezondheidsrisico's beperkt. Het OBV ontwikkelt in de ROK financiële en ruimtelijke instrumenten om tot structurele verbetering van ruimtelijke kwaliteit én een sterkere structuur van de varkenshouderij te komen.

Het OBV wil de ervaringen en inzichten, die daarmee opgedaan worden, delen ten behoeve van de gedachtenvorming over de invulling van de beleidskaders terzake de warme sanering van de varkenshouderij.

Onderstaand puntsgewijs een aantal aanbevelingen op basis van de inzichten tot heden.

1. Mitigeren gezondheids-en leefomgevingsrisico's én structuurversterking van de varkenshouderij als basis voor besteding van middelen.

Het verdient aanbeveling een scherpe focus aan te brengen in de beleidskaders.

Naar onze mening ligt deze focus in:

- a) het bezien van de problematiek *door de ogen van de bewoners van het buitengebied*
  - b) *het mitigeren van leefomgevings-en mogelijke gezondheidsrisico's in de varkenshouderij.*
- Het gaat dus niet primair om sociaal flankerend beleid of milieubeleid.
- c) *het stimuleren van een vitale, integraal duurzaam opererende varkenshouderij.*

2. Knip het proces op in twee fasen

Deze fasen vragen verschillende competenties en er zijn deels verschillende stakeholders bij betrokken

Fase 1 warme sanering

In fase 1 ligt de nadruk op faciliteren van beëindiging van varkenshouderijbedrijven in nader te bepalen (overbelaste) gebieden en onder nader vast te stellen voorwaarden.

Hier ligt nadruk op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, resulterend in vermindering van gezondheids-en leefomgevingsrisico's.

Bij de aanpak in deze fase moet ook de problematiek van de Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's) worden betrokken.

NB: de voorgestelde aanpak verschilt op een paar punten van de huidige ROK regeling.

De ROK regeling in fase 1 is gericht op beëindiging van de varkenshouderij, maar laat, om reden van beheersing van complexiteit en kosten bij de uitvoering, het vraagstuk van (her)bestemming en eventuele sloop aan het overleg tussen varkenshouder en gemeente.

Bij de warme sanering moet dit in de aanpak worden betrokken.

Hierbij verdient het ook aanbeveling meer sociaal gerichte elementen, zoals begeleiding van de ondernemer bij het stoppen van het bedrijf, van werk naar werk trajecten etc., een plaats te geven.

Bij de ROK is in de definitie van geurimpact ingestoken op het varkensbedrijf en de geurgevoelige objecten in een straal van 1000 meter.

Het financieel kader is bewust gericht op een (beperkte) doelgroep van ondernemers die overwegen te stoppen, maar niet meedoen aan de 2020 stoppersregeling en die geen restafschrijving van betekenis hebben op hun bedrijf.

Bij de aanpak van de warme sanering moet voor fase 1 een meer gebiedsgerichte aanpak en een daarbij passend ruimtelijk en financieel instrumentarium worden ontwikkeld. In deze gebiedsgerichte aanpak zou focus moeten liggen op gebieden met een hoge veedichtheid *in de nabijheid van burgerbewoning*. (zie ook punt 3.)

Fase 2 warme sanering

In fase 2 ligt de nadruk op het versterken van de structuur en het stimuleren van een vitale, integraal duurzaam opererende, varkenshouderij.

In fase 2 gaat het niet over 'het verplaatsen van problemen' maar over het creëren van duurzame oplossingen voor varkensbedrijven die op een geschikte locatie in harmonie met de omgeving willen ontwikkelen. Om dit te realiseren is hier een zowel gebiedsgerichte als bedrijfsgerichte aanpak wenselijk.

Provincies leggen hier verschillende, bij de provinciale situatie passende, accenten. Het verdient aanbeveling in deze fase aan te sluiten bij in dit kader relevante bestaande provinciale en gemeentelijke initiatieven, de kennis en ervaring waar zinvol en mogelijk te verbinden en stimulerende maatregelen af te stemmen.

3. Definieer 'overbelast gebied' vanuit perspectief burger buitengebied.

Vanuit de focus op leefomgeving en gezondheidsrisico's zijn dit gebieden met een hoge varkensdichtheid *in de nabijheid van burgerbewoning*.

Het gaat dus niet sec over veedichtheid in een gebied of over de omvang van de varkensstapel in zijn algemeenheid.

Het verdient aanbeveling een scherpe definitie te ontwikkelen en daarbij passend adequate ruimtelijk en financieel instrumentarium.

Om het juiste doelgroepbereik van de warme sanering te realiseren moet deze worden ingezet in die (overbelaste) gebieden in Nederland waar de problematiek met het bestaande instrumentarium niet of slechts na vele jaren substantieel wordt verminderd.

Met het beschikbare budget lost alleen op aantallen sturen - en niet op integraal duurzame verbeteringen - de problematiek rond varkenshouderijen en omwonenden niet op.

Geadviseerd wordt in dit kader de mogelijkheden te onderzoeken om innovaties in stalsystemen te stimuleren en deze versneld toe te laten passen.

Hoewel substantieel, dient in ogenschouw te worden genomen dat het budget in relatie tot de onderhavige problematiek beperkt van omvang is. Het is uit oogpunt van kosteneffectiviteit van belang de inzet zoveel mogelijk te richten op het juiste doelgroepbereik en om zoveel als mogelijk aan te sluiten op bestaande instrumenten. Dit mede ook om te voorkomen dat verwachtingen bij omwonenden worden geschapen, die niet kunnen worden waargemaakt.

4. Partners, financiële multipliers, effectieve besturingsmodellen.

Breng in kaart welke publieke en private partners wenselijk zouden zijn in de onderscheiden twee fases. Betrek ook gemeentes.

Zet in op publiek private samenwerking om maximale effectiviteit tot stand te brengen.

Ontwikkel publieke en publiek/private multipliers.

In het publieke domein met onder andere de provincies Noord Brabant, Limburg, Gelderland en Overijssel.

In het private domein onder andere met de Rabobank (centraal/lokaal) en met andere marktpartijen- onder andere in de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij - die willen mee-investeren in integraal duurzame ontwikkeling van de varkenshouderij.

Ontwerp besturingsmodellen met een heldere governance en duidelijke, afrekenbare,

doelstellingen gericht op optimale effectiviteit.

Overweeg daarbij ook nieuwe invalshoeken te stimuleren door bijvoorbeeld inbreng te organiseren van toekomstgericht werkende jonge varkenshouders en jonge mensen van buiten de sector, woonachtig in de betrokken plattelandsgemeenten.

5. Faciliteer gerichte innovatie

Er zijn kansrijke innovatieve initiatieven die versneld kunnen worden en moeten leiden tot een *hoger niveau van gezondheid voor burger, boer en dier* door:

- a) vermindering van de uitstoot van geur fijnstof en daarmee verbonden gezondheids- en leefomgevingsrisico's voor de omgeving alsmede ammoniak én
- b) verbetering van de luchtkwaliteit in de stal, resulterend in een hoger niveau van gezondheid voor mens en dier in de stal.
- c) daarnaast moeten de innovaties bijdragen aan een lagere uitstoot van CO₂.

Deze innovaties moeten zowel financieel als qua experimenteerruimte worden gefaciliteerd door de nationale en regionale overheden.

6. Maak gebruik van goed werkende samenwerkingsverbanden en daar aanwezige kennis en ervaring.

De Coalitie ViVa levert een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van overleg en samenwerking in en rond de varkensvleesketen en heeft in dit kader recent het overleg met leidende ondernemingen uit de varkensvleesketen gestructureerd.

Ook het OBV beschikt over relevante kennis, ervaring en netwerken.

Het zou goed zijn deze expertise en netwerken te benutten én te verbinden met de expertise en netwerken van andere stakeholders bij de inrichting en uitvoering van het beleid terzake de warme sanering van de varkenshouderij.

Het OBV zal in deze graag een coördinerende en/of uitvoerende rol vervullen.

7. Afroming

In het politieke en maatschappelijk debat zal ongetwijfeld het thema van afroming van varkensrechten op de agenda komen.

In het kader van deze aanbevelingen is niet relevant óf dit zou moeten en zo ja, in welke mate.

Maar relevant is wél te bepalen wie daarover besluit en daarvoor betaalt.

Dat heeft mede te maken met de doelstelling van de regeling.

Is de doelstelling te komen tot een vermindering van de varkensstapel in Nederland, dan is het verdedigbaar dit uit de nationale middelen te betalen.

Ligt de focus op lokale leefomgeving en mogelijke gezondheidsrisico's dan kan de discussie over afroming en de rekening van een eventuele afroming ook op provinciaal niveau liggen.

4 januari 2018

5.1.2.e

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

nota

allezesh. Dank!

5.1.2.e

Oplegnota voor de reactiebrief aan de Coalitie
Vitalisering Varkenshouderij ten aanzien van
HoofdlijnenakkoordDirectoraat-generaal Agro en
NatuurDirectie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

5.1.2.e

5.1.2.e@minez.nl

Datum

11 september 2018

Kenmerk

DGAN-DAD / 18238327

BHM 18238557

Kopie aan

Bijlage(n)

2

Parafenroute

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Aanleiding

Naar aanleiding van de brief van 4 juli 2018 (kenmerk U18074-VIVA) van de Coalitie Vitale Varkenshouderij (CoViVa) met betrekking tot het Hoofdlijnenakkoord (HA) geeft u uw reactie in bijgaande brief. U antwoordt nu omdat u recent de beslissing hebt genomen het fosfaatplafond in stand te houden voor o.m. de varkenshouderij.

Advies

U kunt de brief ondertekenen.

Conform uw afspraak met 5.1.2.e zal zij de reactiebrief telefonisch toelichten, ook bij de sectororganisatie Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV).

Kernpunten

- De CoViVa stelt drie punten aan de orde waarop ze concretisering noodzakelijk achten om zodoende de doelstellingen van het HA te kunnen realiseren.
- Op elk van de drie punten geeft u uw reactie. U bent het eens met de punten, waarbij op de eerste twee punten het antwoord en de zienswijze reeds staan in de Kamerbrief van 7 juli jl. (Kamerstuk 28973, nr. 200).
- Op het punt van het behouden van het fosfaatplafond voor de sector wilde u zich eerst beraden, dat hebt u ook laten weten. Recent hebt u het besluit genomen om het fosfaatrechtenstelsel in stand te laten en daarmee blijft ook het sectorplafond voor de varkenshouderij in stand. Hierover gaat u de TK op korte termijn informeren. U komt zo tegemoet aan de wens van de CoViVa en laat hen dat met onderhavige brief weten - parallel met de Kamerbrief.
- U geeft tenslotte aan, nu op alle drie punten overeenstemming is, te verwachten dat door de CoViVa en al haar leden volmondig en onverkort wordt meegewerkt aan de uitvoering van het HA.

Ontvangen BBR

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
T.a.v. Hare Excellentie mevrouw C.J. Schouten
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC DEN HAAG

Datum : 4 juli 2018
Ons Kenmerk : U18074-VIVA
Betreft : Reactie ketenpartijen Coalitie Vitalisering Varkenshouderij hoofdlijnenakkoord warme sanering

Hooggeachte mevrouw Schouten,

Naar aanleiding van uw reactie van 29 juni jongstleden zijn de ketenpartijen uit de Brede Coalitie Vitalisering Varkenshouderij (hierna: 'ketenpartijen') dinsdag 3 juli jl. bijeen gekomen om haar afweging te maken ten aanzien van het hoofdlijnenakkoord warme sanering varkenshouderij (hierna: 'hoofdlijnenakkoord').

De ketenpartijen onderschrijven de *doelstelling* van het hoofdlijnenakkoord om de maatschappelijke acceptatie en legitimatie van de varkenshouderij te bevorderen door geuroverlast voor de leefomgeving tot een minimum te beperken alsmede de hiermee verbonden doelstelling om de vitalisering van de sector en de keten te versnellen als basis van een sterke mondiale keten. De ketenpartijen staan vanuit dit oogpunt welwillend tegenover het hoofdlijnenakkoord.

De ketenpartijen willen het hoofdlijnenakkoord daadwerkelijk tot resultaat laten komen. Opdat de doelstelling van het hoofdlijnenakkoord gerealiseerd kan worden, hebben de ketenpartijen enkele punten in beraad. Zij zijn van mening dat deze punten geconcretiseerd moeten worden.

Sanering en bedrijfsbeëindiging: De ketenpartijen onderstrepen de doelstelling dat het terugdringen van de geuroverlast centraal moet staan. De inhoud van de regeling moet afgestemd zijn op de hiermee verbonden doelstelling: verbetering van de leefomgeving en revitalisering van de varkenshouderij als basis van een sterke mondiale keten. Dat zien de ketenpartijen nog onvoldoende terugkomen. De basis is dat geuroverlast voor de omgeving wordt teruggedrongen. Dat zou de basis moeten vormen voor de regeling. Nadere kwantificering in de vorm van KPI's (kritieke prestatie-indicatoren) is daarbij een vereiste. De ketenpartijen willen dat bedrijven die de grootste overlast voor de omgeving veroorzaken, ook als eerste in aanmerking komen voor deze regeling. De ketenpartijen zijn ook van mening dat flankerende maatregelen in de vorm van het beschikbaar stellen van middelen voor het slopen van stallen noodzakelijk zijn om de leefomgeving in en rondom varkenshouderijen daadwerkelijk te verbeteren. De ketenpartijen vinden dat de gedane toezeggingen vanuit de provincies en gemeenten nog onvoldoende concreet zijn en zouden graag zien dat dit nader gepreciseerd wordt. De ketenpartijen zijn zich er op dit punt van bewust dat de invulling hiervan per gebied verschillend kan zijn afhankelijk van de situatie in de omgeving.

Fosfaatplafond: De ketenpartijen hebben nadrukkelijk de wens uitgesproken dat het fosfaatplafond voor de varkenshouderij intact blijft. In uw reactie heeft u aangegeven dat u zich beraadt over wat de gevolgen hiervan zijn. De ketenpartijen, niet in de laatste plaats de partner uit de vleesverwerkende industrie en de Producenten Organisatie Varkenshouderij (hierna: 'POV'), dringen er wederom bij u op aan om op dit punt duidelijkheid te geven. Gezien de grote belangen die op het spel staan, hebben de ketenpartijen er

gegronde redenen om dit punt wederom bij u onder de aandacht te brengen. De ketenpartijen spreken hierbij ook de behoefte en verwachting uit dat zodra hier duidelijkheid over is, de sector en ketenpartijen nader met u in overleg zouden willen treden over wat dit betekent en hoe hier nadere invulling aan kan worden gegeven met perspectief voor de toekomstgerichte bedrijven in de vorm van bijvoorbeeld mestverwerking- en verwaarding.

De ketenpartijen willen het akkoord zodanig in de goede richting ontwikkelen, dat het daadwerkelijk bijdraagt in het beperken van de geuroverlast voor de leefomgeving en het versnellen van de vitalisering van de sector als basis van een sterke mondiale keten.

Wij hopen met deze brief onze positie helder verwoord te hebben en geven daarbij tegelijkertijd aan dat we de samenwerking met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: 'ministerie van LNV') in de Brede Coalitie Vitalisering Varkenshouderij willen voortzetten en gezamenlijk de herijking van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij verder vorm en inhoud willen geven.

Wij willen onze waardering uitspreken voor uw inzet, die van het ministerie van LNV de Nederlandse regering, de provincies en gemeenten.

Namens de ketenpartijen in de Brede Coalitie Vitalisering Varkenshouderij, POV, Rabobank, VION, Agrifirm, For Farmers en Topigs Norsvin wacht ik een nadere reactie op de genoemde punten af en verblijf ik,

Hoogachtend,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e Brede Coalitie Vitalisering Varkenshouderij

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Coalitie Vitale Varkenshouderij

T.a.v. 5.1.2.e

Postbus 240

8000 AE ZWOLLE

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn**Bezoekadres**Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag**Postadres**Postbus 20401
2500 EK Den Haag**Overheidsidentificatienr**

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/lnv

Behandeld door5.1.2.e
5.1.2.e@minne.nl**Ons kenmerk**

DGAN-DAD / 18237362

Uw kenmerk

U18074-VIVA

Datum 17 SEP 2018

Betreft Reactie op uw brief d.d. 4 juli 2018 ten aanzien van het
Hoofdlijnenakkoord Warme Sanering Varkenshouderij

Geachte 5.1.2.e,

Naar aanleiding van uw brief van 4 juli 2018 (kenmerk U18074-VIVA) vindt u
onderstaand mijn reactie.

U geeft in uw brief aan dat alle ketenpartijen van de Coalitie Vitale
Varkenshouderij de doelstellingen van het hoofdlijnenakkoord (HA) onderschrijven
en er welwillend tegenover staan. U vindt dat het HA zich zo moet ontwikkelen dat
daadwerkelijk een beperking van geuroverlast voor de leefomgeving wordt
bereikt. Enkele punten – zo schrijft u – behoeven echter concretisering.

Ik vat de drie punten hieronder samen en geef vervolgens mijn reactie.

1. U geeft aan dat in de doelstelling van de sanering en bedrijfsbeëindiging het
terugdringen van de geuroverlast centraal moet staan. De ketenpartijen willen
dat bedrijven die de grootste overlast voor de omgeving veroorzaken, ook als
eerste in aanmerking komen voor deze regeling. Nadere kwantificering in de
vorm van kritieke prestatie-indicatoren zijn hiervoor een vereiste.
2. Flankerende maatregelen van provincies en gemeenten in de vorm van
middelen voor de sloop van stallen zijn nodig om de leefomgeving rondom
stoppende varkensbedrijven te verbeteren. Nadere concretisering is nodig.
3. Intact houden van het fosfaatplafond voor de varkenssector.

Reactie op punt 1

Ik ben het eens met het door u genoemde punt. In de brief aan de Tweede Kamer
van 7 juli jl. heb ik het als volgt verwoord: "Het eerste [sanerings-]spoor ziet op
het op korte termijn verminderen van de geuroverlast door varkensbedrijven in
veedichte gebieden door het saneren en beëindigen van locaties of bedrijven die
willen stoppen. Dit zal onder andere worden gerealiseerd door de opkoop van en
het doorhalen van varkensrechten. Het gaat om varkensbedrijven met een grote
geurimpact op omwonenden in de concentratiegebieden Zuid en Oost van de
Meststoffenwet."

In het HA is dit vastgelegd in hoofdlijn 3 en vervolgens toegelicht in de bijlage van
het HA. Er wordt aangegeven dat de regeling zich richt op bedrijven met "de
meest hardnekkige geuroverlastsituaties [die worden] aangepakt".

De uitwerking en invulling op het punt van de sanering is momenteel in handen van de werkgroep ('kerngroep') van alle partijen van het HA. Onderdeel hiervan is het vaststellen van prestatie-indicatoren en de criteria voor de geurbelasting en -impact waaraan varkensbedrijven moeten voldoen om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit de sanerings- en beëindigingsregeling. Daarbij is het ook aan de sector om voorstellen te doen voor prestatie-indicatoren, om zo de vorderingen en resultaten op het verminderen van geuroverlast te kunnen bewaken.

Reactie op punt 2

In het Bestuurlijk Overleg op 14 juni jl. hebben de provincies en gemeenten aangegeven dat zij geen mogelijkheid zien voor een algemene sloopvergoeding voor stallen. In het HA - hoofdlijn 4 - is afgesproken dat voor de sanering een "...effectieve en efficiënte aanpak [met] een aanvullend samenhangend maatregelpakket noodzakelijk [is] dat naast sanering en beëindiging ook gericht is op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en het tegengaan van verrommeling van het platteland. .. Daarin hebben alle bestuurslagen een eigen verantwoordelijkheid en is tegelijkertijd samenwerking cruciaal. Gemeenten, provincies en de ketenpartijen van de Coalitie Vitale Varkenshouderij leveren een additionele bijdrage aan de sanerings- en beëindigingsregeling van LNV door gezamenlijk een aanpak en een maatregelenpakket voor bewustwording, ondersteuning en begeleiding uit te werken en uit te voeren, dat stoppende ondernemers ook in materiële zin ondersteunt."

Ook sloop wordt hierbij expliciet genoemd. Het maatregelpakket wordt de komende maanden concreet uitgewerkt in de kerngroep, door alle partijen van het HA.

Reactie op punt 3

Ik heb u eerder, bijvoorbeeld tijdens het Bestuurlijk Overleg van 14 juni jl. en in mijn brief aan u van 29 juni jl., aangegeven dat ik me aan het beraden ben over het fosfaatplafond voor de veehouderij in brede zin. Een rol hierbij speelt het Europese proces. Voor de Eurocommissaris is de staatssteungoedkeuring op het fosfaatrechtenstelsel leidend. Het fosfaatrechtenstelsel en de bijbehorende staatssteungoedkeuring blijven onverkort en ongewijzigd van kracht. Dat betekent ook een bevestiging dat de sectorplafonds voor de varkens-, pluimvee- en melkveehouderij in stand blijven en dat geen sprake kan zijn van (tijdelijke) ontschotting. Zoals aangekondigd in het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn zal ik de sectorplafonds vastleggen in de Meststoffenwet. Het wetsvoorstel hiertoe publiceer ik maandag a.s. voor internetconsultatie. Hiermee kom ik dan ook tegemoet aan uw wens om het sectorplafond voor de varkenshouderij ongewijzigd te laten.

De rijksmiddelen ten behoeve van de saneringsregeling zullen worden ingezet en getoetst op effectiviteit en efficiëntie, zoals beschreven in hoofdlijn 2 van het HA. De door mij beoogde saneringsregeling wordt op dit moment voorbereid. Ik streef ernaar - zoals aangegeven in de brief aan de Tweede Kamer van 7 juli jl. - de benodigde regelgeving in het eerste kwartaal van 2019 te publiceren. Ook hier zal de voorgenomen invulling worden besproken met de partijen van het HA. De

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGAN-DAD / 18237362

regelgeving kent daarnaast ook een overlegfase met de Europese Commissie (EC) in verband met staatssteunkaders.

Voor het verduurzamingspoor is in de huidige uitwerkingsfase een innovatie- en investeringsprogramma voorzien voor nieuwe duurzame en brongerichte emissiearme varkensstallen. Om te beginnen zal hiervoor een inventarisatie en een plan van aanpak worden gemaakt binnen de kerngroep. De Coalitie Vitalisering Varkenshouderij heeft zich hiervoor als trekker opgegeven en zal een start ermee maken in september. Wij kijken hiernaar uit en zullen dit vervolgens - samen met alle kerngroepleden - verder brengen.

Goede samenwerking tussen alle betrokken partijen is noodzakelijk om de doelstellingen van het HA te behalen.

Met deze reactie op de door u genoemde punten meen ik te kunnen concluderen dat we het over de gemaakte punten eens zijn. Ik verwacht dan ook dat de Coalitie Vitalisering Varkenshouderij verder volmondig en onverkort meewerkt aan de uitvoering van het HA warme sanering varkenshouderij en dat u deze onderschrijft.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Auteur

5.1.2.e

T 070 5128

5.1.2.e

Datum

8 maart 2022

Kenmerk

DGA-DAD / 22093125

Bhm: 22101210

Kopie aan

Bijlage(n)

1

Nota inzake voorbereiding kennismaking met de Coalitie Vitale Varkenshouderij

Parafenroute

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Op woensdag 16 maart a.s. heeft u van 10.45 – 12.30 uur een kennismakingsgesprek met de Coalitie Vitale Varkenshouderij (CoViVa). Hierbij ontvangt u een voorbereiding met een beschrijving van de onderwerpen die aan de orde kunnen komen. Het gesprek is bedoeld als eerste kennismaking en om een aantal onderwerpen kort te agenderen en verkennend te bespreken. In de bijlage treft u een korte toelichting vanuit CoViVa aan.

U kunt kennis nemen van de nota.

- Vanuit CoViVa zijn aanwezig (zie ook onderaan de nota de bio):
  - 5.1.2.e (5.1.2.e)
  - 5.1.2.e (Agrifirm, tevens 5.1.2.e)
  - 5.1.2.e 5.1.2.e
- Ambtelijk wordt u ondersteund door 5.1.2.e (DAD).
- Naar verwachting zal er gesproken worden over de samenwerking in en met CoViVa, het perspectief landbouw en de gebiedsgerichte aanpak, dierwaardige veehouderij.

1. Opening en korte voorstelronde
  - U kunt de vertegenwoordigers van CoViVa van harte welkom heten en vragen zich kort voor te stellen.
2. Samenwerking in en met CoViva
  - In de bijlage vindt u nadere informatie over CoViVa, de organisatie en de uitvoering van het programma vitale varkenshouderij.
  - CoViVa wil graag een punt waar men tegen aanloopt aan u voorleggen.

Ontvangen BPZ

- Bij de uitwerking van het vorige regeerakkoord (hangt samen met spoor 1 goede zorg voor de leefomgeving van het programma vitale varkenshouderij) zijn afspraken gemaakt over de sanering en verduurzaming van de varkenshouderij. Deze afspraken zijn vastgelegd in het zgn. Hoofdpijnenakkoord.
  - Het Hoofdpijnenakkoord is opgesteld door de provincies Noord-Brabant, Limburg, Gelderland, Overijssel en Utrecht, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), CoViVa en het ministerie van LNV.
  - In dit akkoord staat: *De coalitie Vitalisering Varkenshouderij neemt het initiatief voor een meerjarig innovatie- en voor een versnellingsprogramma voor de brongerichte verduurzaming van varkensstallen (Stal van de Toekomst) als uitwerking van het Actieplan vitalisering varkenshouderij. Voor een succesvolle transitie is van belang dat ketenpartners en overheden de komende jaren hier gezamenlijk de schouders onder zetten en dat de partijen dit intensiveringsprogramma gezamenlijk aansturen, uitvoeren en financieren. Naast de extra Rijksmiddelen stellen de ketenpartners van de coalitie hiervoor in de komende jaren minimaal € 40 miljoen aan extra middelen beschikbaar. Deze middelen kunnen op verschillende manieren beschikbaar worden gesteld, via stimuleringsregelingen of bijvoorbeeld via een revolverend fonds. Dit wordt nader onderzocht. Ook de provincies stellen hiervoor provinciaal in te zetten middelen beschikbaar.*
  - In de nadere uitwerking van het Hoofdpijnenakkoord is verduidelijkt dat deze de private coalitiepartners van CoViVa middelen voor investeringsprojecten beschikbaar stellen voor investeringsprojecten in de vorm van een achtergestelde lening. Een gedeelte van het bedrag (€ 8 mln) wordt gebruikt voor het uitvoeren van diverse onderzoeksprojecten en bureaukosten. De overige middelen staan gereserveerd voor het eventueel verstrekken van achtergestelde onderhandse leningen.
  - De private coalitiepartners zouden graag zien dat deze verplichting wordt omgezet in een *intentieverklaring*. Al eerder is binnen de coalitie vastgesteld dat de uitgangspunten voor dit akkoord inmiddels duidelijk zijn gewijzigd:
    - o De omvang van de sector is nadrukkelijk gewijzigd
    - o Er zijn veel alternatieve middelen aanwezig om eventuele relevante investeringen te financieren.
    - o Ook zijn de te hanteren kaders voor het verstrekken van genoemde onderhandse leningen nog niet vastgesteld.
  - De intentie en bereidheid om onderhandse leningen te verstrekken bij passende projecten is bij de private coalitiepartners nog altijd aanwezig. Op dit moment is het verstrekken van achtergestelde leningen echter 'bevroren', conform een eerder genomen bestuursbesluit.
  - CoViVa stelt voor om nu te spreken van een *positieve intentie* bij de markt-partijen om goede, relevante initiatieven op het gebied van innovatie van stalrichting c.q. mestbe- en/of -verwerking financieel te ondersteunen en vraagt u naar verwachting om hiermee in te stemmen.
- U kunt **5.1.2.e** vragen iets te vertellen over de onderlinge samenwerking, de rol van de verschillende partijen en de hoofdlijnen van de aanpak van CoViVa.

Nederlands

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 22093125

- Indien gevraagd wordt naar een herziening van de afspraak in het Hoofdlijnenakkoord over de bijdrage van de private partners via achtergestelde leningen kunt u het volgende aangeven:

- We hebben afspraken met elkaar gemaakt over de sanering en verduurzaming van de varkenshouderij in het Hoofdlijnenakkoord;
- Afspraken over een financiële bijdrage vanuit de verschillende partners maken daar onderdeel van uit;
- Wat ik belangrijk vind, is dat de 32 miljoen op tafel blijft;
- Voor mij maakt het niet uit in welke vorm dat is, via achtergestelde leningen of anders, dat is aan jullie;
- Wat ik wel belangrijk vind, is dat het proces aan de voorkant wordt ingericht (wanneer, onder welke omstandigheden en wat zijn dan de voorwaarden waaraan projecten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor financiering);
- Verder vind ik het netjes om ook de andere partijen van het Hoofdlijnenakkoord hierover te informeren, doe jij dat 5.1.2.e of doen we dat samen?

3. Perspectief landbouw in de gebiedsgerichte aanpak

- De integrale, gebiedsgerichte opgaven voor stikstof, water, klimaat en natuur vragen een grote inzet van de varkenssector. Hoe groot de opgave zal zijn voor de sector, zal verschillen per gebied. Medewerking van de sector en de boeren in de gebiedsprocessen is noodzakelijk om beweging te krijgen. In de transitie kan een aantal hoofdrichtingen voor ontwikkeling worden onderscheiden, zoals innovatie, extensivering, nieuwe vormen van landbouw, of verplaatsing of beëindiging van het bedrijf. Afhankelijk van de visie van de ondernemer en de (vaak gebiedsspecifieke) omstandigheden van het bedrijf, zal hij/zij een ontwikkelpad voor zijn/haar bedrijf moeten bepalen.
- In overleg met provincies en betrokken agrarische partijen willen we uitwerken welke voorwaarden en ondersteuning vanuit de overheid voor verschillende ontwikkelpaden nodig en mogelijk zijn en zullen we daar instrumentarium voor ontwikkelen. Belangrijke onderdelen daarvan zijn kennis, advisering en begeleiding, grondinstrumentarium, stimulering van innovatie en beloning voor ecosysteemdiensten. Naast bestaande instrumenten, zoals het Nationaal Strategisch Plan voor het GLB, zijn hier ook middelen voor gereserveerd in het Transitiefonds stikstof. Daarnaast gaan we uitwerken hoe het perspectief landbouw zichtbaar moet worden in de gebiedsplannen en hoe getoetst kan worden dat de gebiedsplannen voldoende zekerheid bieden voor een duurzaam perspectief voor agrarische ondernemers.
- CoViVa zal wellicht aangeven dat zij ernstige zorgen heeft bij de uitvoerbaarheid van de aangescherpte stikstof- en klimaatdoelen voor 2030. De varkensketen zal vooral inzetten op innovatie en technische en managementmaatregelen.
- CoViVa zal mogelijk aangeven dat in de gereserveerde € 25 miljard in het Transitiefonds stikstof de balans ontbreekt tussen enerzijds de middelen voor opkoop en afwaardering van grond (ca. € 14 miljard) en anderzijds de middelen voor innovatieve stalsystemen en managementmaatregelen (€ 1,2 miljard).
- CoViVa doet mogelijk de oproep om te gaan vergunnen en handhaven op basis van daadwerkelijke emissies (conform het advies Taskforce versnelling innovatieproces stalsystemen dat op 5 februari 2021 aan de TK is aangeboden met een positieve appreciatie van uw voorganger en de vorige Stas van

Innovatie
Kenmerk
Parade
nieuw

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 22093125

IenW), om op basis van doelvoorschriften het ondernemerschap van de varkenshouder optimaal te benutten (stalsystemen en managementmaatregelen). Een aanpak die zich in het antibioticadossier het afgelopen decennium heeft bewezen.

- Uw voorganger heeft 5.1.2.e aangesteld als 5.1.2.e, om het advies van de TF, waar 5.1.2.e destijds ook 5.1.2.e van was, nader te concretiseren. Dit advies wordt in mei van dit jaar verwacht.
- U kunt een korte toelichting geven op de hoofdlijnen van de gebiedsgerichte aanpak.
- U kunt vragen naar de ideeën van de sectorpartijen over hun bijdrage aan de gebiedsgerichte aanpak en de aandachtspunten die ze willen meegeven.
- U kunt aangeven dat de komende maanden het gesprek hierover met de betrokken partijen verder zal worden gevoerd.
- Ten aanzien van de roep om een systeem op basis van gemeten emissies, kunt u aangeven dat u vol belangstelling uit kijkt naar het advies van 5.1.2.e (die ook aan tafel zit).
- U kunt 5.1.2.e eventueel vragen kort iets te zeggen over het verloop van zijn opdracht en zijn bevindingen tot nu toe.

4. Dierwaardige veehouderij (eventueel)

- De afgelopen decennia hebben er merkbare verbeteringen in het dierenwelzijn in de veehouderij plaatsgevonden. Tegelijkertijd liggen er nog grote opgaven op het gebied van dierenwelzijn en diergezondheid. In het coalitieakkoord is de ambitie uitgesproken om in deze kabinetsperiode te komen tot wetgeving voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid. Als basis daarvoor zal LNV het initiatief nemen om te komen tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij, waarin stakeholders zoals veehouders, maatschappelijke organisaties, marktpartijen en toezichthouders betrokken zijn en afspraken worden gemaakt over tijdshorizon, instrumentarium en financiële ondersteuning.
- De eerste stap van deze aanpak is het convenant. LNV begint op korte termijn met de voorbereidingen met een verkennende ronde langs een groep stakeholders om wensen en verwachtingen omtrent inhoud en proces in beeld te brengen. Hiervoor gaat een onafhankelijke verkenner aan de slag. Op basis van deze input wordt een plan van aanpak voor het convenant opgesteld. Er zijn nog geen keuzes gemaakt over de inhoud van het convenant en welke specifieke onderwerpen voor de melkveehouderij aan bod zullen komen.
- Naar verwachting zal varkenssector kritisch zijn op het voornemen om via wetgeving het dierenwelzijn verder te verbeteren. Dit sluit niet aan bij de aanpak en de in 2019 gemaakte afspraken met CoViVa.
- U kunt aangeven dat in het kader van de verkenning voor het convenant ook met vertegenwoordigers van de varkensketen zal worden gesproken.
- U kunt aangeven dat u verdergaande verbetering van dierenwelzijn belangrijk vindt. U kunt aangeven dat u hierbij oog heeft voor de Europese context (o.a. de herziening van de dierenwelzijnsregelgeving in het kader van Farm to Fork) en voor de concurrentiepositie.
- U kunt desgevraagd als reactie op een opmerking over regelgeving voor de varkenshouderij aangeven dat u ten algemene regelgeving noodzakelijk vindt om de beoogde ontwikkeling richting dierwaardigheid te bereiken. Welke

aspecten voor de varkenshouderij eventueel in wetgeving vastgelegd zullen worden, is nog niet bepaald en hangt onder andere af van het convenant.

5. Werkbezoek varkensketen

In overleg met DC worden werkbezoeken aan de verschillende ketens voorbereid. Voor het werkbezoek aan de varkensketen wordt gedacht aan een bezoek aan een varkenshouder in **5.1.2.e** en een bezoek aan een voer- en vleesbedrijf. Hierover ontvangt u nog een voorstel.

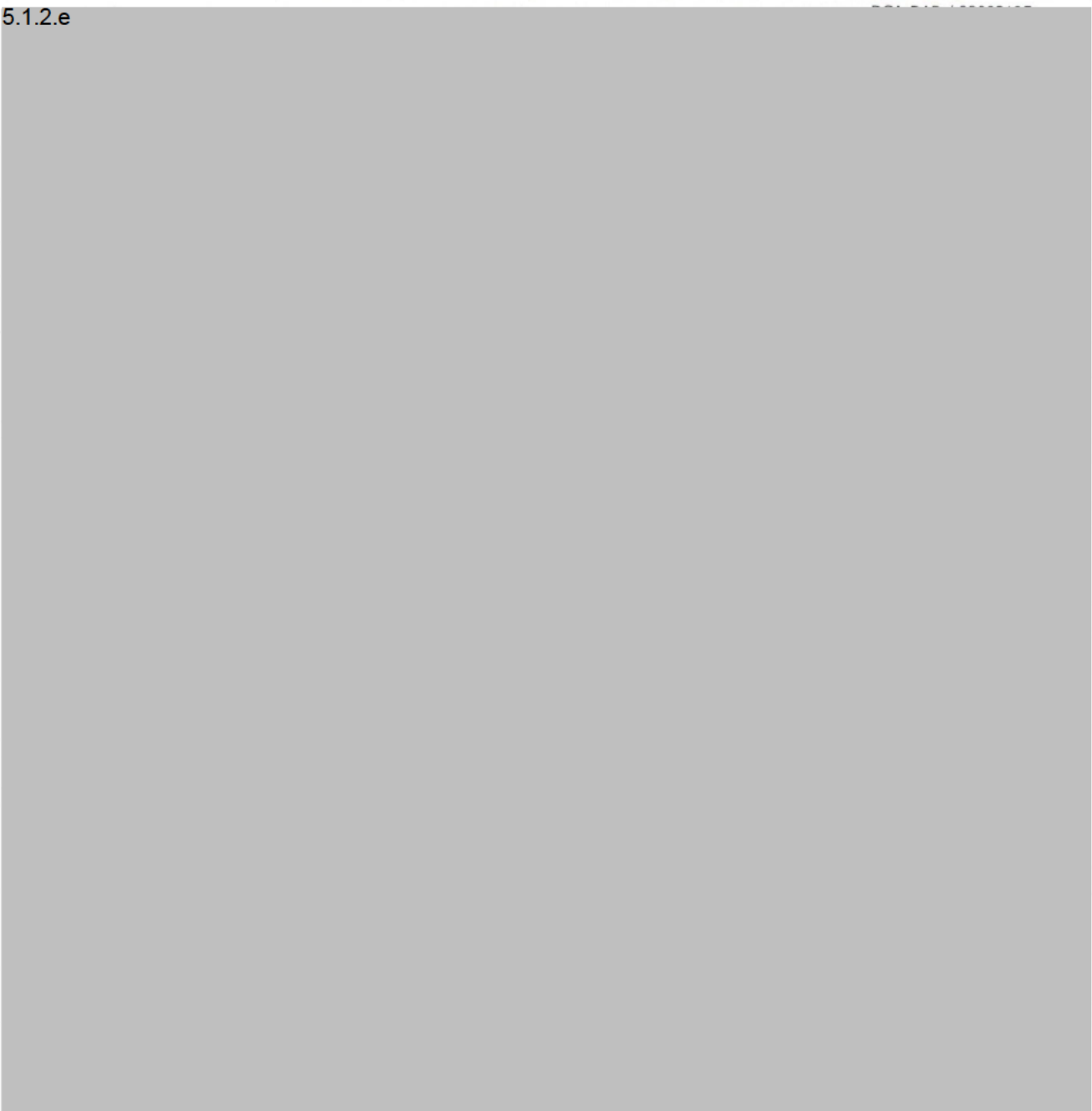
- Desgevraagd kunt u aangeven uit te kijken naar het bezoek.

6. WVTTK en sluiting

Kenmerk

5.1.2.e

Overleg Ministers van LNV d.d. 16 maart 2022

Coalitie Vitale Varkenshouderij (CoViVa)

- Gestart met POV, RABO en LNV.
- Sinds begin 2019 uitbreiding met marktleiders: Topigs Norsvin (genetica), Agrifirm en ForFarmers (voer) en VION (slacht).
- 1 januari 2022: alle voer- en slachtbedrijven via Nevedi en COV. Hele keten aangesloten.

Actieplan CoViVa

- Het programma Vitale Varkenshouderij 'Holland Varken als kwaliteitsproduct van een duurzame en concurrerende keten' is in september 2019 aangeboden aan de minister van LNV.
- Introductiefilm: <https://www.youtube.com/watch?v=nOPyaOWijFQ>
- Doel: samen invulling geven aan maatschappelijke doelen, inclusief een gezond verdienenmodel.
- 5 ambities met SMART doelen voor 2025 en 2030:
  1. Goede zorg voor de leefomgeving.
  2. Centrale positie in de circulaire economie
  3. Erkende bijdrage aan de klimaat- en energietransitie
  4. Robuuste, gezonde varkens in een diervriendelijke houderij
  5. Mondiaal koploper in marktgerichtheid en ketensamenwerking.

Financiering

- Hoofdlijnenakkoord vorige kabinet: Sanering € 120 miljoen en stalinnovatie € 40 miljoen.
- Ook 40 miljoen sector, waarvan
  - 8 miljoen cash voor projecten (o.a. onderzoek, digitale infrastructuur en ketenconcepten)
  - 32 miljoen achtergestelde leningen (revolverend) voor stallen en mestverwerking.
- Sanering afgelopen jaren opgehoogd met € 60 miljoen (Urgenda) en € 275 miljoen (stikstof).

Organisatie

- CoViVa-bestuur: Onafhankelijk voorzitter, POV (2), genetica (1), voer (3), slacht (3), LNV (1), Rabo (1). Borging via Stichting CoViVa. Ondersteuning via programmadirecteur.
- 4 Stuurgroepen (voor focus, slagkracht en brede betrokkenheid):
  1. Stuurgroep Stallen en Mestverwerking (trekker POV). Ook provincies, VNG, Nederlands Centrum Mestverwaarding (NCM) en Nationaal Groenfonds
  2. Stuurgroep Circulariteit en Klimaat (trekker voer)
  3. Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn (trekker genetica). Ook Dierenbescherming, dierenartsen en transportsector.
  4. Stuurgroep Markt en Verdienmodellen (trekker vleessector).
- In de bijlage zijn de doelen en stand van zaken per stuurgroep weergegeven.

Beschouwing

- Het actieplan kent een unieke samenwerking van LNV, Rabobank en gehele varkensketen. Via stuurgroepen zijn andere relevante stakeholders actief betrokken.
- Er is breed draagvlak in de sector. Draagvlak stond wel onder druk vanwege stikstof en corona.
- Actieplan is gebaseerd op sanering en innovatie. Sanering van bedrijven die overlast veroorzaken (aanvankelijk gericht op geur) en innovatie op toekomstgerichte bedrijven.

- Verkleining van de veestapel en innovatie staan niet tegenover elkaar. Ze zijn even belangrijk en noodzakelijk, niet alleen v.w.b. emissies, ook m.b.t. verlaging mestafzetkosten en dierenwelzijn.
- Er is veel discussie over de rol van innovatie en de financiering. Varkenshouderij kan met moderne houderijsystemen aanzienlijk bijdragen aan reductie stikstof- en methaanemissie, het verder circulair maken van de veehouderij, verbetering van gezondheid en welzijn en het versterken van het verdienvermogen van de varkenshouder.
- M.b.t. financiering:
  - De marktpartijen hebben € 40 miljoen euro toegezegd, waarvan € 32 miljoen voor achtergestelde leningen voor stalinnovaties en mestverwerking. Via diverse fondsen worden echter momenteel gelden beschikbaar gesteld tegen uiterst scherpe voorwaarden. Hierdoor is er geen of nauwelijks behoefte aan leningen vanuit marktpartijen. Bovendien is in het nieuwe regeerakkoord een stikstoffonds (€ 25 miljard) en een Klimaatfonds (35 miljard) aangekondigd, waarbij nog onduidelijk is hoe gelden hieruit besteed gaan worden. Marktpartijen zijn nog steeds bereid bij te dragen, maar alleen als duidelijk is dat projecten toegevoegde waarde hebben en in te stellen fondsen ook daadwerkelijk worden benut.
  - Marktpartijen zijn genoodzaakt harde toezeggingen op te nemen in hun financiële verslaglegging. Dit is niet reëel als er geen perspectief is dat middelen ook echt ingezet worden.
  - Gelet hierop wordt voorgesteld om nu te spreken van een positieve intentie bij de marktpartijen om goede, relevante initiatieven op het gebied van innovatie van stalinrichting c.q. mestbe- en/of -verwerking financieel te ondersteunen.
- M.b.t. de rol van innovatie:
  - Voor de stalsystemen is er een duidelijke uitspraak: Ga vergunnen en handhaven op basis van daadwerkelijke emissies (Taskforce Versnelling Innovatieproces Stalsystemen – kamerbrief 5-2-2021). Op basis van doelvoorschriften om het ondernemerschap van de varkenshouder optimaal te benutten (stalsystemen en managementmaatregelen). Een aanpak die zich in het antibioticadossier het afgelopen decennium heeft bewezen.
  - Innovatie is echter meer dan alleen techniek en financiering. Het succes is mede afhankelijk van de snelheid van implementatie. Innovaties zijn succesvol als ze technisch, economisch, juridisch en maatschappelijk werkend zijn. En dat moet parallel worden ingezet.
  - Dit vereist een publiek/private inspanning, een majeure operatie, ook binnen de ministeries van LNV en IenW. Voorstellen zijn zonder ambtelijke en politieke hulp niet uitvoerbaar.
  - De rol van de overheid is om samen met innovatieve stal- en bedrijfssystemen te zoeken naar goed werkende, handhaafbare regelgeving. Pilots en field labs moeten ook gebruikt worden om regelgeving te ontwerpen en te toetsen op handhaafbaarheid en praktische uitvoerbaarheid. Twee voorbeelden hierbij:
    - Het werken op basis van doelvoorschriften en sensorsystemen vergt aanpassing van regelgeving. Maar praktijktoepassing kan al in het kader van de Crisis- en Herstelwet en straks in de Omgevingswet. De overheid dient daarbij echter wel regelgeving en werkende protocollen op te leveren, zodat gemeenten durven te vergunnen.
    - Er is veel emissiereductie te halen via optimalisatie van bedrijfssystemen, inclusief mestscheiding en mestplaatsing, maar de huidige regelgeving is vergund op basis van enkel stalsystemen.
- Bij voldoende innovatieve stalsystemen kan op basis van intensieve samenwerking Rijk, regio en sector zeker nog 7 miljoen kg stikstof per jaar en 1 miljoen ton CO₂-emissie o.a. door methaanreductie in de varkenssector worden gerealiseerd in 2030. Deze kans mogen we samen niet missen.

Bijlage: overzicht stand van zaken uitwerking actieplan CoViVa per stuurgroep.

Stand van zaken Stallen en Mestverwerking

Doel: Een varkenshouderij waarbij omwonenden, varkenshouders en medewerkers geen nadelige effecten ondervinden, met focus op verlaging emissies: ammoniak, broeikasgassen, geur en fijnstof.

Realisatie tot op heden:

- Sanering varkensbedrijven (Srv): krimp varkensstapel met 6,7%. Regeling heeft veel tijd gevergd m.b.t. uitvoering. Knelpunten zijn in goed overleg met LNV en RVO opgelost.
- SBv: subsidieregeling bronaanpak stalsystemen: 1e en 2e tranche zijn afgerond. 3e tranche is eind 2021 opengesteld. Regeling geëvalueerd met intermediairs en vervolgens met LNV.
- Via Stuurgroep Verkenning Nationale Mestcoöperatie (CoViVa, AgriNL, LNV en POV) en in afstemming met NCM is de roadmap Stallen en Mestverwaarding Varkenshouderij opgesteld. Belangrijke conclusies:
  - Integrale aanpak stalinnovaties en mestverwerking cruciaal.
  - Veel initiatieven, maar veelal versnipperd. Optimale samenwerking Rijk, regio en sector nodig.
- Initiatief CoViVa: Taskforce Versnelling Innovatieprocessen Stalsystemen. Rapportage door 5.1.2.e 5.1.2.e in februari 2021 aangeboden aan ministeries LNV en IenW. Innovatieversnelling door invoering doelvoorschriften en daarmee maximaal benutten ondernemerschap.
- Met provincie Gelderland, POV, Rabo en NCM opzet voor pilot Stallen en Mestverwaarding Achterhoek opgesteld. Formele start eind Q1 2022. Overleg gaande met andere provincies voor opzet pilots en fieldlabs.

Stand van zaken Circulariteit en Klimaat

- Doelen
  - Circulariteit: Een belangrijke bijdrage leveren aan het verminderen van de competitie 'feed – food – fuel', en het optimaal sluiten van de mineralen kringloop door het varken te positioneren als het ultieme kringloopdier door vergroten inzet grondstoffen die niet geschikt zijn voor humane consumptie en het sluiten van de mineralenkringloop via onder andere mestverwaarding.
  - Klimaat en Energie. Een varkenshouderij die direct bijdraagt aan de opgaves van klimaat- en energietransitie door uiterlijk in 2050 een klimaatneutrale carbon footprint te realiseren via nieuwe stalsystemen, mestverwerking, aangepaste veevoersamenstelling, verlaging energiegebruik en productie van groene energie.
- Tot nu toe gedaan
  - Onderzoeksbehoefte geïnventariseerd en ondergebracht in één CoViVa-onderzoeksplan. Gepositioneerd binnen programma Topsectoren.
  - Ontwikkeling definitie en monitor om de carbon footprint van de varkensketen te volgen. Afspraak in Klimaatakkoord is dat de varkenssector de CO2-footprint uiterlijk 2025 communiceert naar de consument. Naar verwachting zal dit eind dit jaar al gerealiseerd worden.
  - Actualiteiten
    - inzicht geven in financieringsopgave emissiearme stallen (voorjaar 2022 afronding).
    - Ontwikkeling kpi's en monitoringssystematiek.

Stand van zaken Stuurgroep Diergezondheid en Welzijn

- Doel:
  - Duurzame verdere verlaging antibioticagebruik via collectieve aanpak van bedrijfsgebonden dierziekten, te beginnen bij PRRS. Voortborduren op de succesvolle aanpak, waarbij via doelvoorschriften reeds meer dan 60% van het gebruik is gereduceerd.
  - Zorg voor jonge dieren en verlaging van de gemiddelde uitval van biggen.
  - Praktijkgerichte afbouw van fysieke ingrepen aan het dier.
  - Verantwoord en comfortabel veetransport, ook gericht op versterking biosecurity en hoge gezondheidsstatus.
- Tot nu toe gedaan:
  - Onderzoeksvoorstellen opgesteld m.b.t. bigvitaliteit, stoppen met couperen van staarten, vermindering colistine gebruik en een robuuste varkenshouderij (gericht op meerwaarde gezondheidsdata).
  - Vierjarig project gestart m.b.t. collectieve aanpak PRRS om daarmee infectiedruk van ziekten te verlagen, antibiotica gebruik duurzaam te verlagen en bedrijfsrendement te verhogen.
  - Plan van aanpak voor rode bedrijven (antibiotica) opgesteld en via private kwaliteits-systemen ingevoerd.
  - Onderzoek gestart en in afronding m.b.t. benchmarksystematiek diergezondheid en validatie bigvitaliteitsindex.
  - Gesprekken met de diergeneesmiddelen autoriteit (SDa) m.b.t. onderbrengen benchmarksystematiek zorg voor jonge dieren.
  - Ontwikkeling module diertransport en koppeling aan de beide IKB-systemen.

Stand van zaken Stuurgroep Markt en Verdienmodellen

- Doel: Een varkenshouderijketen die uitblinkt in markt- en ketensamenwerking en die werkt aan vraaggestuurde ketens en onderscheidende marktconcepten op basis van gedigitaliseerde doorgifte van geborgde, betrouwbare informatie in een onderscheidend ketenkwaliteitssysteem Holland Varken met een gezond verdienmodel voor elke schakel in de keten.
- Tot nu toe gedaan
  - Uitgangspunten voor bouw Holland Varken bepaald. Koppeling met kwaliteitssysteem voersektor (Secure Feed).
  - Ontwikkeling unieke data infrastructuur voor informatie-uitwisseling in de keten via blockchaintechnologie en borging van data eigenaarschap via JoinData.
  - Criteria opgesteld voor subsidie vanuit CoViVa voor duurzame ketenconcepten.